

Naročnina doma na skupni naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo 6 Din., ali z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarom 8 Din. 50 para., letno 100 Din. Plačati se mora bar mesečno naprej. Štev. položnice 11806.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina. Cena oglasov:

N. G. Milač Simon prof. Maribor
Majstrova ul. 3.

oglas do 10 reči 5 Din., više vsaka reč 1 D. 50 p. Popust po dogovori.

Namen Novin je: 1) z zagovorom Pravice tolažiti Srce Jezušovo, i 2) z čistimi dohodki podpirati siromake Sv. Ivan Bosko, pomagaj nam oba doseči!

Življenje moža.

Dne 13. oktobra 1874 so zagledali svetlost toga sveta eden največji sin naše Krajine, Klekl Jožef, vpokojeni plivanoš v Črensovcu i urednik.

Kak skoro vsi narodovi delavci, tak so tudi oni prišli s priproste kmečke družine. Stariše so bili srednje premočni. Oča Štefan, prava ravenska korenina, so bili daleč okoli znani prekšenjak i jako dobroga srca človek. Mati skrbna, dobra krščanska ženska so že zamlada vcepili malomišini globoko vero i gorečnost za dobro.

Nižjo gimnazijo so zvršili pri benediktincah v Köszegi, višjo pa v Szombathelyi. Iz njihovi dijaški let je znano, da so bili skrbliivi pa jako ve-sele narave.

Leta 1893 so stopili v szombathelysko bogoslovno semenišče, kde so se vkljub svojoj veseloj naturi jako resno pripravljali na duhovniško pozvanje. Posebno važne so bile v letaj bogoslovja počitnice pri pokojnom dr. Ivanociji, šteri so blagodejno vplivali na mladoga bogoslovca.

11. julija 1897 leta so bili posvečeni za duhovnika i 25. julija so meli domačo faro na Tišini novo sveto mešo, kde so ostali tudi kaplan celi pet let. V tej letaj na strani vučenoga i gorečega Ivanocija so zoreli njihovi veliki načrti za rešitev duš i pravice našega lüstva. Ivanoci so njim bili vzor duhovnika, posebno pa so pridobili od njega na borbenosti. Še zdaj se pri vsakoj priliki spomnijo pokojnoga i se na njega zazavljajo. V tej letaj sta izdala Kalendar Srca Jezušovoga.

Na Tišini bi ešče najbrž duže ostali, čič ne bi bila 1902. leta firma. Na firmi so že deca pri veronavuki slovenski odgovarjala po Sakovičovom i Bašovom odnosno Ratkovičovom. Katekizmuši i Kolarovoj Bibliji. To je tak svadilo nestrpne magyarske vučitele i notarjuše, da so po firmi zatožili g. Klekla i pokojnoga g. Bašo pri višejšoj oblasti, štera je zahtevala, da se morata iz Slovenske krajine odstraniti. Čiravno so njidva vučenci najbolje znali veronavuk i je vsa slavnost bila najlepše organizirana, tak da so vsi čakali, da dobita pohvalo, sta morala naskori iti, g. Baša med Bele Hrvate, g. Klekl pa med Nemce i Hrvate v Inced.

V Incedi je bilo duševno življenje jako zapuščeno. Večina vernikov, sezonski zidarov je v leti delala v Graci, odked so prinesli vnogo verske mlačnosti i nevere. Tudi po zimih je bila cerkev prazna. Samo edno leto so bili tam i cerkev se je znova napunila.

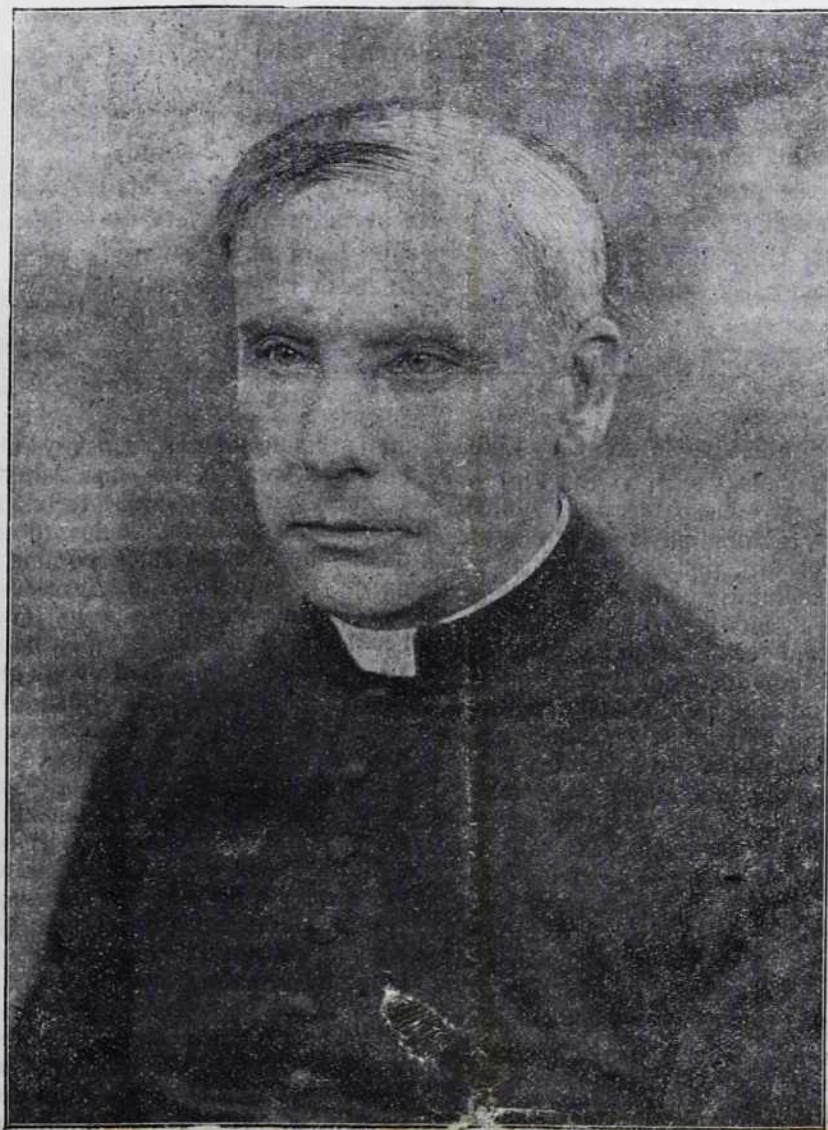
V tom časi, kda so bili daleč vkrej od svoje Slovenske krajine, je v nji dozorela miseo, da bi izdali Marijin list, po šterom bi tudi te, kda bi bili daleč od nas, davali slovenskomi lüstvi duševno hrano.

Te svoj načrt so spelali leto sledkar, kda so že bili v Črensovcu kaplan. Mi starejši se ešče zdaj spominamo, kakša je bila cerkev i kakše duhovno življenje črensovske fare. V cerkvi pod ves razdreti, oltarje so se podirali, svetniki so bili vse spotreti, nad okna pa je šo v cerkev dežč. Komaj dve leti i cerkev je bila tak sijajno popravljena i okinčana, da je ešče dnesden v ponos črensovskoj fari.

Ešče večša je bila duhovna obnova črensovske fare. Nastavili so bratovščine, tretji red vpelali, mesečne spovedi, vdomačili pobožnost 9 prvih petkov. Pa tudi po drugi faraj so po Marijinom listi s pomočjov Sakoviča i Bašo vpelavali pobožne bratovščine.

1905 leta so, brezi da bi prosili, bili imenüvani za sebeščanskoga plivanoša, kde so ostali do 1910 leta. Tudi pri Sebeščani so zidali gospodarsko poslopje, skopali studenec, sadili gorice, popravili cerkev. Posebno lepo pa je z njihovim prihodom zacvelo versko življenje te fare. Obiskali so vsako družino i lüstvo navdušüvali za goreče krščansko življenje. To delo pa je zahtevalo dosta trüda, zato so po petletnom deli v toj fari zbežžali i stopili v pokoj.

Pa v zasluženom pokoji so nej mirüvali. Poleg Marijinoga lista i

Veleč. g. KLEKL JOŽEF, vp. župnik

Ob priliki šestdesetletnice rojstva

velečastitoga g. JOŽEFA KLEKLA, vpok. župnika v Črensovcih,

mu podpisani duhovni sobratje, prijatelji in znanci čestitamo in želimo, naj ga vsemogočni Bog ohrani še dolgo zdravega in naj blagosiljavlja njegovo delovanje.

Ivan Greif, prošt v Ptuj	Jerič Ivan, dekan v Lendavi	Fr. Sal. Gomilšek, dekan pri Sv. Benediktu
Berden Andrej, župnik v Martjancih	Radoha Jožef, sal. duhovnik Razkrižje	Bednarik Rudolf, župnik pri Gradi
Rantaša Anton, ekspozit V. Polana	Faflik Franc, župnik Sv. Benedikt	Csarics Jožef, župnik Sv. Jurij
Krantz Jožef, župnik Tišina	Hauko Jožef, župnik Bogojna	Bakan Štefan, kaplan Lendava
Halas Daniel, kapl. Lendava	Berden Jožef, kapl. Hotiza	Volper Pavel, župn. Dobrovnik
Lejko Štefan, kapl. Dobrovnik	Jezuitski kolegij Ljubljana: Kopatin Viktor, DJ. B. Remec DJ. P. V. Vrtočnik DJ. P. Fl. Ramsak DJ. O. Ant. Bukovič DJ. J. Sečnik DJ.	Misijonska hiša pri sv. Jožefu nad Celjem: Gregor Flis, sup., Dr. J. Žagar, Dr. Fr. Knaus, J. Pediček, V. Krivec, Rugar Maks, Br. Matija Edsid in vsi bratje mis. hiše.
Misijonska hiša Ljubljana: Šmid visitator, Lov. Sedej, sup. Dr. Kolarič, Šavelj, Floran, Karel Kolenc, Al. Nastran, A. Berlec, J. Ponikvar, J. Slana, M. Čontola, J. Gracar, M. Tkavc, J. Bele, M. Klemen Misij. hiša v Grobljah: A. Pohar, sup., Godina, Trnotel, I. Šporn, Ocepel M., Tavčar. Patri fanciškani pri sv. Trojici: P. Ernest Jenko, gvardijan, P. Elekt Hamler, OSF. zlatomešnik, P. Lud. Dvor.		

Čč. gospodje bogoslovci: Zelko Ivan, Camplin Ivan, Škafar Ivan, Gregor Janez, Kolenc Ivan, Holzedl Anton, Zver Štefan, Tratnjek Štefan, Rajner Janez, Kozar Lojze, Jerič Miška, Rous Matija, Kovač Janez, Gjuran Jožef. Dr. Fran Klar, ban. zdravnik. — Vilko Noyak, gimn. suplent. — Julij Kontler, šol. upr. v pokoju, Štefan Lutar, šol. upr. — Slov. kat. akad. društvo „Zavednost“. Dr. Kelenc T., Čigüt P., Lovrenčić J. Martinišče, Bajlec Fr., Antauer Ev. — Tiskarna: Balkányi z vsemi uslužbenci i vsi ostali prijatelje, znanci i naročniki naših listov.

naopak: Njuvo življenje, delovanje, trpljenje, borbe za Boga i njegovo diko i za nemrtelne duše je ne „pokoj“, nego v svojem „pokoji“ delajo mnogo-mnogo več, kak prle. — Treseti let že vodijo vsa vekša dela našega lüstva. I šestdesetletnica jih je tudi dohitela v velkom deli i v mnogij novij borbah za pravoga i istinskoga duha Kristušovoga.

Svoje duhovniško delovanje so začeli na fari, kak kaplan, ga nadalüvali kak plebanoš pri sv. Sebeštjani. Tam jih je obiskali boža roka z betegom i jih je vodila tak, ka so se odločili za pokoj, ar je Bog meo druge načrte ž njimi. Po ozdravljenji, če so mislili pa na redno duhovniško delovanje v dušnom pasterstvi, so ponovno z betežali, kak sami pravijo. I tak so očivestno spoznali volo božo, ka jih Bog šče idnri i inači porabiti. Z velikimi preizkušnjami, mnogoletnimi betegi, jih je Bog pripravlaov za novo pole svojega delovanja v „pokoji“.

Vodilo njuvoga duhovniškoga življenja je: Iskati božo diko i duše Bogi. To je vrhovno načelo Kristušovo, štero je sam izvajao i naročo tudi vsem svojim duhovnikom. Toga se držijo tudi g. Klekl v celom svo-

Kalendar Srca Jezušovoga so 1913 leta začeli izdajati Novine. Kak da bi naprej somlili, da pride svetovna bojna i preobražüvanje Evrope, kda de našemi lüstvi tak krvavo potreben list, šteri de je vodo prek viherni časov svetovne vojne i njeni posledic.

Vsa njihova lübenzen i trüd za naše lüstvo pa se je pokazala med svetovnov bojnov.

Redki vojak je bio v svetovnoj bojni, šteri njim ne bi pisao. Vsakšemi so dali odgovor, ga tolažili i duševno krepili. Vnogim so tudi v časi stradanja poslali ka so si od vüst pritrkali.

Prišle so rekviracije. Znano je, kak so dostakrat notarjuše krivično postopali; sirotam jemali, bogatim nihavali. Kama se naj obrnejo siromaki za pomoč? K oči našega lüstva, k g. Klekli. To zagovarjanje sirot ji je vodilo v politiko.

Najvekše delo v časi med svetovnov bojnov pa je, da so lüstvo zbüdili k narodnomi osvedočenji. Novine so vsikdar bole i bole povdarjale naše narodne pravice. Vojaki na bojišči i ki so doma ostali, so proti konci vojne priznavali svoje slovenstvo i zahtevali narodne pravice. Da so nas velki dogodki na konci svetovne bojne nej našli popunoma nepripravlene, se mamo zahvaliti našemi g. šestdesetletniki.

Samo ob sebi se razmi, da ji je lüstvo notri do 6. januara 1929 leta pri vsaki volitvaj zvolio za svojega zastopnika.

Kak poslanec so se v prvoy vrsti bojuvali proti vsefele mašetarom, šteri so šteli agrarno reformo napelati v strüge svoji haskov na rovaš siromaškoga lüstva. Čič bi g. Klekl v svojem življenji drugo nikaj nej napravili samo to, ka so napravili za pravično spelanje agrarne reforme, bi njim naše lüstvo moralo biti že samo za to iz srca zahvalno.

V poslanski letaj je njihovo delo vsestransko. Borili so se za popolno gimazijo v Soboti, ustanovili so dijaški zavod Martinišče, se brigali za naše izseljene delavce, ustanavljali i pospeševali zadružništvo, skrbeli za sirote, skrbeli za sirote, ustanovili Dom sirot v Turnišči itd.

To je življenje moža, šteroga nam je Bog poslaov v tej viherni časaj, da vodijo naše lüstvo prek nevarnosti brezi velke škode i zmešnjav. Ne, to ne samo življenje moža, to je mladeniška borba, ki jo z gorečnostjov bojujemo naš duhovni oča tudi v svojem šestdesetom leti.

— n. n.

G. Klekl duhovnik.

Boža previdnost je našemi vernomi tüstvi dala vnogo odličnih, dobrih duhovnikov, med njimi tudi veleč. gospoda Klekl Jožefa.

Njuv uradni naslov nosi napis: „Klekl Jožef, vpk. plebanoš“, ali njuvo življenje, delovanje pa nam kaže ravno

naopak: Njuvo življenje, delovanje, trpljenje, borbe za Boga i njegovo diko i za nemrtelne duše je ne „pokoj“, nego v svojem „pokoji“ delajo mnogo-mnogo več, kak prle. — Treseti let že vodijo vsa vekša dela našega lüstva. I šestdesetletnica jih je tudi dohitela v velkom deli i v mnogij novij borbah za pravoga i istinskoga duha Kristušovoga.

Svoje duhovniško delovanje so začeli na fari, kak kaplan, ga nadalüvali kak plebanoš pri sv. Sebeštjani. Tam jih je obiskali boža roka z betegom i jih je vodila tak, ka so se odločili za pokoj, ar je Bog meo druge načrte ž njimi. Po ozdravljenji, če so mislili pa na redno duhovniško delovanje v dušnom pasterstvi, so ponovno z betežali, kak sami pravijo. I tak so očivestno spoznali volo božo, ka jih Bog šče idnri i inači porabiti. Z velikimi preizkušnjami, mnogoletnimi betegi, jih je Bog pripravlaov za novo pole svojega delovanja v „pokoji“.

Vodilo njuvoga duhovniškoga življenja je: Iskati božo diko i duše Bogi. To je vrhovno načelo Kristušovo, štero je sam izvajao i naročo tudi vsem svojim duhovnikom. Toga se držijo tudi g. Klekl v celom svo-

jem življenji, tudi, če zato morejo kaj trpeti, ali se vojskivati i boriti. Šestdeset let njüvoga življenja nam to jasno dokazuje. Nemajo bogastva, ne časti. Kak poslanec so v finančnou odbori glasovali proti vsakšemi odliküvanji. Nikšij dobrot etoga sveta ne vživajo, nego v preprostom koticiki arendaške črensovke hišice živijo v zatišji, sirmaštvi, v največšoj odpovedi. I tem lepše se izliva vse njihovo osebno življenje i celo delovanje Bogi na diko i samo za duše.

Po tom Kristušovom načeli so se ravnali i se ešče ravnajo, kda širijo češčenje Srca Jezušovoga, češčenje Matere Marije, kda se vsega izlevajo v gorečo lübezen do Oltarskoga Svestva; kda so šče kak 60 leten dühovnik hodili lani od hiše, do hiše posvečüvat naše familije Presv. Srci Jezušovomi; kda ešče z novomešniškim ognjom glasijo reč božo; kda šče presidijo vöre i vöre v spovednici, če jih što pozove; kda se 21 let borijo za zmago kršč. načel i pravic v svojih „Novinaj“; kda 30 let davlejo hrano dühovnoga življenja v „Marijinom listi“; kda vodijo že 24 let na jezero kotrig broječi tretjired za lendavsko dekanijo; kda se borijo za pravovernost i poštenost i pravoga düha Kristušovoga!

Zadosta bi bilo toga, če bi vse to teklo lepo i gladko. Ali kelko ovir, nerazumevanja, podtikanja i nasprotovanja doživlja njihovo düh. delovanje od začetka do konca.

Odkod jemle g. Klekl svojo moč, pogum, idealizem . . ? Iz žive vere v Boga, iz goreče lübezni do Boga, iz vnoge molitve, iz gorečega češčenja Olt. Svestva. „*Ne bodo me premagali — je predkratim zabrüso svojim napadalcom i nasprotnikom — ar jaz molim, oni pa ne molijo!*“

Vse njegovo dühovno življenje i strmljenje ide samo za tem: da se Bog časti z molitvijov, z resnicov i pravico po celom sveti; da reši duše, posebno naše slovensko lüstvo za večnost; da njemi občüva na zemli vero i lübezen do Boga, ga ohrani v pravom dühi Kristušovom posebno zdaj, kda prihajajo strupeni plini „novih apoštolov“, raznih sobratov, sodrügov, prebütitelov, prosveütitelov i voditelov, brez düha i resnice.

Hvala Bogi, ka je njegovo dühovniško delo tüdi najšlo novij lüdi-dühovnikov, ki ga bodo nadalüvali.

Klekl i prosveta.

Da je meo gospod Klekl svoje prste vmes tüdi v prosvetnoj politiki Slovenske Krajine, je jasno, kak beli den.

Na njegov predlog je dobo vučitel'sko mesto v novoj državi vsakši domačin, šteri je količkaj obvladao domače slovensko narečje. I včasi je skrb tüdi za to, naj dobijo tej skoz in skoz v vogrskom dühi vzgojeni gospodje temelj za slovensko preorientacijo. Na njegov predlog je najmre

Klekl i narod.

Leto dni, ali več si zdomi, pa te kakši uradni, ali poluradni opravki zanesejo v D. Lendavo. Že na postaji srečaš znanca, Madjara. Pri tretjem stavki sta v visikoj politiki, pri šestom pa zagvüšno pri gospodi Klekli. Kajti gospoda Klekla poznajo vsi. Že pred svetovnov bojnov so ga Lendavčani opazili, — po svetovnoj bojni pa je na tak vidnom mesti, ka ga morejo opaziti. *Njemi se moremo „zahvaliti“ za dobroto, da smo dnes v Jugoslaviji*, to je vidna sodba povprečnoga Madjara od delovanja gospoda Klekla. Lübiti ga ne smejo, sovražiti tüdi ne. Nemajo pravoga vzroka.

Potom ideš dale, — srečaš Slovenca, prečana.

„No, kak se imate v Lendavi?“ pitaš.

Gospod te pomeri od pete do glave i če ne opazi na tebi nikaj sümlivoga, ti odpre srce:

„Znate, borbe i samo borbe. Naši liberalci i Kleklovci majo večno borbo.“

Ne gospod Klekl i liberalci, nego — Kleklovci, mlada slovenska generacija.

„Šteri so močnejši?“

„Kleklovci majo na svojoj strani narod.“

„Madjare tüdi?“

Ob šestdesetem letu!

Šestdeseto leto
Vam že je šteto . . .
Mož dela, znoja,
Za ljudstvo ste živeli,
Zanj delali, trpeli
Brez pokoja.
Daj Bog za to obilo
V nebesih Vam plačilo!

Ovčic pastir,
Za njih rešenje,
Ste vse življenje,
Nudili jim vir
Sreče prave,
Lajšali težave.
Naj Gospod Vas nagradi,
Vam rajsko srečo podeli!

Ste revnim téšili gorje,
Sirotam brisali solzé,
Za vzgojo düha in srcá
Vneto se trudili,
Grudo nam rešili,
Da na svojem smo, domá.
V svoje naj domove
Nekoč Vas Bog pozove!

Slovenska zdaj krajina,
Svojega Vas sina
Pozdravlja in Vam kliče hkrati
Z ostalimi Slovenci brati:
„Daj Bog Vam še nešteta
Na svetu preživeti leta,
Dokler Vam ne sine dan,
Za nebesa rojstni zvan!“

(kn)

otvoro tekratni Višji šolski svet v Ljubljani šesttedenski tečaj v Št. Vidi pri Ljubljani, na šterom tečaju so odlični vučenjaki, zednim pa zlate slovenske duše, profesori gimnazije, skrbeli za uvod v razumevanje slovenske kulture. Fundament, šteroga so dobili naši vučitelji v tom tečaju je pokazao svojo vrednost leto dni sledi, kda so mogli tej većinom že ne mladi gospodje i gospe položiti izpit iz narodnih predmetov v Maribori. Velka večina je izpit srečno prestala, istina, ne v maloj meri zato, ar so bili gospodje profesori te šole z „brati“ s preka istinsko — bratsko dobri i potrpeživi. Da je meo pri takšem milom ravnani z domačim vučitelstvom svojo prijazno reč zraven tüdi g. Klekl — zagvüšno ne vemo, ali vörjemo, ar je bila dobrota gospodov profesorov istinsko — Kleklovska.

Na te način je začnola delovati lüdska prosveta, Misliti je pa morao naš narodni voditeo na naraščaj izobraženih lüdi. „Popuno gimnazijo v Soboti!“ je bilo novo geslo. Gimnazijo smo tüdi dobili i prvi voji šolanih lüdi iz te slovenske srednje šole so že v življenji i s svojim delovanjem posvedočijo: hvaležni so narodi za podporo, štero je dao slovenskoj gimnaziji.

Miseo popune slovenske gimnazije je ništernim tüdi dnes nesprejemliva. Vsi znamo, ka je mela nikda sveta ešče več nasprotnikov, tüdi med domačimi izobraženci (példa pokojni g. Sakovič!) Gospod jubilar je sikdar povdarjao i povdarja tüdi dnes, da je popuna slovenska gimnazija — ne samo domači, nego splošno slovenski interes. Slovenci v našoj krajini smo

meli premalo stike s slovenskov kulturov onkraj Müre. To, kaj smo zamüdili v v preteklosti, lejko nadomestimo samo z ojačenim kulturnim delovanjom. To pa ne ide brez domače popune gimnazije. Ponüjali so nam meščansko šolo, kakšo strokovno šolo. Gospod Klekl nikdar ne pravo, ka — ne dajte, ali od želje, ka bi meli svojo gimnazijo v M. Soboti, je ne odstopo i ne mogoje odstopiti, če resan na srci nosi napredek slovenske narodne kulture, štera ne more i ne sme pogrešati sodelüvanja okoli 80.000 slovenskih glav. Borba za popuno slovensko gimnazijo v Soboti ešče teče, kda bo končana nišče ne ve, ali da bo zamiseo gospoda Klekla zmagala, to je zagvüšno, zato se že poskrbi mladi rod — Kleklovci.

Včasi po ujedinjenji je nastalo pitanje meščanske šole v D. Lendavi. Velka većina je bila za to, naj se šola prenese v Beltince. Znamo, dobri i pošteni Slovenci so podpirali to miseo, ali proti je stao g. Klekl.

„Zakaj ščete peščico Madjarov okoli Lendave zavečno spraviti s poti, štera naj da manjšini prepričanje, ka je slovenska kultura vredna toga imena?“ je stavo pitanje zagovornikom preselitve te šole. Zmagao je g. Klekl i sadove te odločnosti smo lejko vživali tüdi letos: Slovenska meščanska šola v D. Lendavi je poleg narodne vojske dala največšo lepoto žalnoj svečanosti ob priliki smrti viteškoga krala Aleksandra I. Zedinitela.

Namenoma (püstim) na zadnje mesto njegovo razmerje do slovenskega vučitelstva v Slovenskoj Krajini.

Zmotna je sodba, da g. Klekl zagovarja domačine na škodo preča-

nov. Vsi tisti, ki majo srečo, da lejko polükajo v njegovo delavnico v Črensovcih, znajo, da je pri njegovih odločitvah najbolje merodajna sodba — naroda. Samo tem „bližnjim“ je znano, kak odločno zna zagovarjati g. Klekl vučitelja prečana, če ga narod lübi, tüdi te, če je to v škodo domačini — pristaši! Napredek našega naroda je ne v maloj meri odvisen od delovanja slovenske šole. Te napredek je g. jubilar najvekša sreča, to je krona njegovoga delovanja, vej je bio dugo let edini vidni slovenski vzgojiteo naše krajine. Krivična sodba izvira od tod, da — trepeče za duše svojih bratov i sester. Kak razmi navuke versko nevtralnih vučitelov narod, to zna naš jubilar najbolje, ar ma pregled ne samo v domačoj vesi. Odmev — ne slabo miselnim, pa itak ne dobro premislenim navukom, ga občütno rani, zato i samo zato čüjemo včasih njegovo kritiko. (To je tüdi vzrok, da skrbno ograjo postavlja za delovanje takšega domačina, šteri v širšoj slovenskoj javnosti vala za ednoga od najbolših mladih zastopnikov slovenske literature . . .)

Želite dokaze, ka je prijateo slovenke šole? Pogledajte na list „Marijkin ográček“. Več kak dvesto slovenskih vučitelov se je trüdilo, ka bi dali našim najmlajšim svoj list. Lepi načrti so propadli. Pa je prišeo tiho, po staroj navadi skoro neopaženo g. Klekl i naši mladi majo svoj list, šteroga čtejo, razširjajo, šteri njim olepša dušo, šteri pripravla večno njivo, mlado srce, za plemenito seme. Za tisto seme, štero iz tvoje roke čaka mladina — slovenski vučiteo!

Slovenski pisateo, sin naše tihe ravnine, — slovenski profesor, — slovenski dühovnik, vučiteo, — deklina v slovenskoj gospodinj'skoj šoli, — pastirček na paši s slovenskov knjigov v roki, — slovenski prosvetni dom v Črensovcih, v Bogojini, v Soboti — vse to so sadovi tiste prosvetne politike, štero je z lübečim srcem podpirao naš jubilar, g. Klekl. Hvala njemi zdaj i vekomaj!

G. Klekl i Martinišče.

Dobro premišleni i počasi dozorevajoči načrti majo vsikdar več uspeha kak pa prenagleni. Martinišče v Soboti je začelo svoje skromno življenje pred 10 leti, a smemo praviti, ka je v srci g. Klekla živelo že pred več kak 20 leti. On je že davno mislo na dijaški dom za dijake iz „Slovenske okrogline“. Te dom naj bi bio v Szombat'helyi, a cerkvena oblast ga ne dovolila zavolo zahtevane slovenščine v njem. To ka se je tam ne moglo doseči, se je doseglo v srci Slov. krajine v svobodnoj domovini Jugoslaviji. Boža modrost je to tak zavrnila. Bog se pa pri vnogih rečaj očividno poslužüje lüdi.

Moramo praviti, ka se je za ustanovitev Martinišča Bog poslužü pred-

nati vretino Kleklove moči i vzroke njugovoga v Slovenskoj krajini nikdar prve ne poznana vpliva. Doma sem cele dneve študirao, kakše lepe oblübe bova morala nametati narodi v oči i kak va mogla metati blato na slabe strani nasprotnika . . . *Dvodnevna pot me je spametüvala.*

Začnola sva v Törnišči. Gospod Klekl je kratko opravio svoj govor. Povedo je: „Varašanci, vi ste počastili mene, ar ste volili mojo listo. Srečen sem, da vas dnes lejko počastim s tem, da se vam lepo zahvalim za zavüpanje. Sami znate, ka sem z veseljom podpirao vašo željo, da bi meli za oblastnoga poslanca svojega človeka. I bodite osvedočeni, ka bom tüdi v prišestnom z največšim veseljom zagovarjao vaše žele. Pomoč za pomoč, lübezen za lübezen, poštüvanje za poštüvanje, tak je krščansko i jaz od te misli ne morem odstopiti, ar znam, ka je to tüdi vaše osvedočenje“. To je bilo jedro govora i narod je razmo, odobravao i ostao zvest proti vsem skritim i vidnim neprijatelom.

V Renkovcih je meo govor ščista načiši „žmaj“. Tam je gospod potolažo svoje volilce, da so zavolo njüvoga zdravja leško brez skrbi. Občáli so, da začeto delo — z božov pomočjov, opravijo do konca. Od politike ne bilo čüti skoro reči, tem već pojasnitev, nasvetov i tolažbe je delio

Znanec te ešče ednok pomeri s pogledom pa se nasmeje:

„Na to pitanje odgovorite — sami.“

Pred sodiščom srečaš Slovenca, domačina. Že od daleč se ti nasmeji i prijazno pozdravi:

„Hvaljen bodi Jezuš Kristuš!“

Podava si roko.

„Dobro vövidijo . . .“

„Ja, pod Pohorjom je dober zrak.“

Potom pa zagvüšen obrat v razgovori:

„So že bili pri — gospodi?“

Velka porcija jalnosti bi ti že dala na jezik pitanje — ka pri šterom gospodi? Ali to pitanje bi naš domačin zagvüšno zamero. „Pri gospodi“, to se pravi — pri gospodi „Kleklini“.

Užaljeni narodni ponos ne dopüsti Madjarom, da bi pravično merili delovanje našega narodnoga voditela, zavüpajo pa mladomi rodi iz Kleklove šole. Prečani so že dostakrat sprobali kak trdi kamen je Klekl, kak politični nasprotnik, zato so obrnili svojo pozornost na mlade z ne povedanov, ali itak vidnov želov, naj ne zraste nova, gospodi Klekli ednaka vodilna oseba. Slovenec domačin pa meri vsako novo gibanje po tom, jo li odobrava, ali ne — gospod, skromen vpokojeni dühovnik iz Črensovec.

Takša je povezanost med siro-

vsem g. Klekla. On je reč zamislo, zavůpao nešternim svojim prijatelom i tak se je osnovao odbor. Leta 1923 je te odbor sestavo pismeno prošnje na salezijanske predstojnike. Naskori je prišeo sledeči odgovor: „Sprejmemo pod pogojem, da nam odbor kupi ali sezida primerno poslopje“. V tom je bila pa ravno največša težava. Dosta hiš i stavbišč je bilo na prodaj pa vse predrago, poleg toga pa preveč neprimerno. Penez je bilo čista malo. Tak se je tisto jesen ne moglo začeti, čiravno so vnoči dijaki i starišje jako želeli. Pa je to v ednom tali bilo dobro, da smo tak lahko vse moči obrnoli za nabiranje milodarov med narodom.

Tu se je g. Klekl skazao kak prvi dobrotnik s tem, da je dao od svojega siromaštva precí velko pomoč. Tudi kesnej je večkrat dao koliko je zmogeo. Znamo, ka je bio zmirom siromak, čiravno so ga edni meli za bogataša. Je pač sproti razdelo v dobre namene i za svoje zdravljenje.

Druga velka zasluga g. Klekla v tom je ta, ka je z Novinami i z rečjov priporočao Martinišče, navdůšavao narod, naj daruje po svojoj moči za to tak važno i potrebno stvar. Kak poslanec je ne dao mira niti ministrom i poslancom. K vsakomi je šo, ešče k pokojnomi Pašiči. Vsaki je dao par jezer dinarov.

Pobiralo se je na več načinov. Velki uspeh je obrodilo nabiranje po farah s pomočjov določenih nabiratelov. Te način je zamislo g. Klekl. On je sploh znao jako modro porabiti vsako priliko. Tak je že prišlo v navado, ka je ne minola niedna primicija, niedno proščenje, ne gostůvanje, ne krstitki, ne romanje, ka se ne bi med udeleženci pobiralo za Martinišče. G. Klekl se je držao, kak ešče zdaj, pregovora: Zrno k zrni je pogača, kamen k kamni je palača.

Da se je po večletnom nabiranju moglo začeti l. 1928 z zidanjem, je največ pripomogla loterija. Prošnje za dovoljenje je g. Klekl osebno izročio ministri i se brigao, da je bila rešena ugodno pa hitro. Žrebanje je bilo trikrat preloženo. Zato je trbelo vlagati prošnje na ministrstvo. Šlo je brez težave, zato ka je g. Klekl posredovao. Ešče v mnogih drugih važnih zadevah se je ne bojavao truda, samo da bi pomagao Martinišči. Dosegno je tudi denarno podporo.

Či je loterija tak velko pomoč prinesla, se znova moramo zahvaliti „Novinam“. V teh so bile vsaki teden tak privlačne i zabavne reklame, da so se ljudje trgali za srečke. G. Klekl je sam odao dosta srečk doma pa v Beogradu med poslanci. Tej gospodje pa, či so kaj zadeli, so vse pústili Martinišči.

G. Klekl ma dosta zasluga za Slovensko krajino, nad vsemi pa je ta, da se je po njegovom prizadevanju Martinišče začelo i se postavilo na

svoje noge. Ne je ešče dovršeno, nad tem pa ka je, leži težko breme dugov. Zato, gda g. Klekli ob 60 letnici čestitamo i se zahvalujemo, prosimo Boga, naj njemi nakloni ešče vnoči let življenja, da bo lahko pomagao rešiti duge i dovršiti zavod.

Martinišče letos obhaja 10 letnico svojega začetka. V toj obletnici se bo v zavodi na vidnom prostori vzdala spominska plošča v čast največšemi dobrotniki g. Klekli. Naj njemi pa bo tudi plačilo tolažba, da je Martinišče vzgajilo že lepo število mladih katoliških inteligentov.

Jožef Radoha

G. Klekl i agrarna reforma.

Po odpravi gospočine i desetine leta 1848. je najvažnejša preosnova za našo krajino agrarna reforma, štera ide hvala Bogi že proti svojem konci e med svetovnov bojnov je naš blagopokojni krao, Aleksander v krfskoj deklaraciji obľubo vsem tistim, ki se bodo za domovino bojuvali, telko zemle, da bodo mogli živeti. Po zjedinenju se je to tudi pri nas zgodilo i to podelitev zemle imenujemo agrarna reforma.

Zaistino plemeniti je bio namen, da naj siromaški ljudje, ki so krvaveli na bojišči, dobijo mogočnost, da se s svojim delom na svojoj grudi preživejo. Kakščeč pa je meo dober namen pokojni krao i zakonodajna oblast, so nešterni v agrarno reformo začeli vmešavati tudi svoje sebične namene.

Iz politično-strankarski haskov so nešterni dosta delali zato, da se na veleposestniškoj zemli pri nas naselijo tühinci, ki naj bi bili agitatorje za gvůšne stranke.

So bili tudi takši, posebno razne banke, šteri so šteli pri agrarnoj reformi zaslužiti žmetne milijone.

Oboji so šteli preprediti pravico te velke preosnove, se zna na rovaš i škodo siromaškoga ljudstva.

G. Klekl, ki so bili vsikdar proti krivicam i se bojuvali za pravice maloga, siromaškoga človeka, so najodločnej nastopili proti tem špekulacijam. Znani so njihovi govori v poslanskoj zbornici v Belgradi, kde so zagovarjali pravice našega ljudstva. Kelko intervencij so napravili pri ministrstvi i razločni oblastvaj, da so naseljena dobrovoljce, ki so itak že meli svoje preživljanje, odstranili z naše krajine. Njihovi zagovori so rodili sad, ar so prihajali iz prave ľubezni do siromakov. Posvedočili so, da je naša krajina ne tak jako bogata zato, ar je ljudstvo jako gosto naseljeno. Tudi so bile zaprte meje proti Avstriji i Madjarskoj, kde si je svojčas naše ljudstvo na veleposestvaj slůžilo svoje krůh. Da nemajo vekši deo veleposestniške zemle v rokaj razni dobro i nedobrovoljci, nego naše ljudstvo, se mamó zahvaliti njim i njihovomi nevtrůdlivomi deli.

katoličanskih Slovencev, kak je bila nikda stranka „néppárt“ — zbirališče katoličanskoga prebivalstva lendavskoga sreza.) Tu pa tam so se čüli medklici. Posebno edna gospa je bila vidno razburjena. Ta je potom dobila med političnim govorom *povestico* od nedužne srnice, štero so šteli bujiti plena željni lovci . . . Z največšim poštůvanjom so pozdravili volilci odhajajočega kandidata. Ščit stranke se je osveto i ne bilo roke, štera bi vúpala zagnati blato na njegovo kak zlato svetlo i čisto površino.

V Genterovcih smo meli malo ljudi. Same Madjare. Sunce je že zajšlo, samo na zahodi rdeče nebo se je kazalo -- gde. Gospod je sedo na stoli, ljudje pa so okoli njega stali.

„Iz vaše vesi mi je pred kratkim pisao nikak“, tak se je začno, politični govor — „proso je, naj njemi rešim sina iz vože, ar je zapelan zapůsto dom, pobegno prek meje, samo da bi se rešo soldačije. Slaba, od dela trůdna roka je mogla pisati to pismo . . . Pisec je sam pravo, boji se, da ga ne bom razmo, ali ne bom šteo razmitti, ar je vogrski pisao. Tomi staromi oči bi rad povedao: razmo sem njegovo bol i včasí sem proso gospoda ministra vojske i mornarice, zlato srbsko dűšo, naj pomaga sini. Med tem so razpústili parlament i jaz ne vem, če je že rešena ta zadeva ali

Pravičnomi spelanju agrarne reforme pa je ešče vekša nevarščina protila od razni židovsko kapitalistični bank, štere so se s svojov peneznov močjov štele uveljaviti. Tisti čas je bilo dovoljeno agrarno zemljo tudi s proste roke odavati. Veleposestnik, ali banka, štera je prevzela od njega odajo zemle, je agrarno zemlo lahko odala, sklenjeno pogodbo dala pri ministrstvi potrditi i interesent, največkrat tudi neinteresent, nego bogataš, je dobo zemlo na dug. Pri toj priliki je trbelo podpisati ali menico (vekslin), ali pa dužno pismo, s šterim ga je banka mogla kdaščeč tožiti i njemi njegovo imanje odati. Že smo stali na tom, da vekši deo agrarne zemle spokůpijo bogati ljudje i jo plačajo, siromaški pa na porgo i pridejo popunoma v roke oderačov. Lűdstvo je jako želelo zemlo i je lehkomisleno šlo v to kůpčijo. Na stotine pogodb je bilo že sklenjeni i poslani v odobritev ministrstvi, kde pač tudi dostakrat neso pazili nato, da ne bi ugodili tem peneznim ljudem.

Trojno silno delo je čakalo našega g. jubilanta, šteri so napovedali tem špekulacijam boj do smrti: prvič ljudem dopovedati, da naj ne kůpůjejo zemlo, ar de sledkar po zakoni falejša, drugič, že sklenjeue pogodbe dati razveljaviti, ali preprediti, da je pristojna oblast ne potrdi i tretjič preprediti delo razni agentov.

Očivesno je, da so si g. Klekl s tem nakopali dosta nasprotstva. V tabor njihovih nasprotnikov so stopali dostakrat tudi takši, šteri so njim blůzi stali, dokeč je nej te boj nastao i tudi takši, ki se ešče zdaj trkajo na prsa, da so prijatelje siromaškoga ljudstva. Ta nelepa družba je celo izdala liste, da s pomočjov tej zavojuje mišljenje ljudstva, g. Klekla onemogočijo i vničijo njihove Novine. Vroči je bio te boj, šteroga so oni vodili s svojim mladim urednikom ob strani proti milionarskoj gospodi. Izjavili so javno: „Bojuvao se bom, dokeč ne zmagam i rešim ljudstva iz te strašne nevarnosti“. Pol leta je trpela ta bojna, pol leta bojna ogrizavanja, potfarjanja i napadov, nej samo na nji kak poslanca, nego tudi kak na dűhovnika i človeka. I konec? Pravica je zmagala, zmagala po njenom zagovorniki, našem jublanti, g. Klekli.

Kda so se po napadaj vremena razčistila, se je pokazalo, kak dobro so bili plačani njihovi nasprotniki i kakše grde namene so meli.

Če premislimo, da je v našoj krajini razdeljene okoli 25 jezer plůgov agrarne zemle, da so tistoga hipa plůg srednje dobre zemle kůpůvali za 8 do 9 jezero Din pa še za več, zdaj pa košta po zakoni takša zemla samo 1100 Din, te vidimo, da je našemi siromaškomi ljudstvi ostalo nad sto milionov dinarov v žepi. Pravilno je teda povedao eden njihov bivši politični nasprotnik: „Če g. Klekl ne bi storil za

ljustvo Slovenske krajine nič drugo, ko da ga je osvobodil špekulacije bankirjev pri izvedbi agrarne reforme, je zaslužil, da se ga vsi s hvaležnostjo spominjamo“.

Da lűdstvo ne bi kůpůvalo zemlo i nasedalo mašetarom bank, so nastavili agrarno zadrugeo, kde je organizirana većina interesentov i kolonistov, šteri se poleg drugoga tudi zavežejo, da nedo na svojo roko kůpůvali agrarne zemle, nego samo potom zadruge, ali pa počakajo po zakoni določeno cvno.

Zato se pa za njihovo šestdesetletnico vsi spominamo z zahvalnostjov na njihovo delo i prosimo Boga, naj ji ešče obdrži v življenju i pri zdravju, da nas bodo ešče dugo čůvali pred nepoštenimi izkoriščevalci našega ljudstva.

G. Klekl i tisk.

Da je g. Klekl svoje ogromno delo, versko, narodno, prosvetno, gospodarsko, branitev pravice i zmago istine med svojim lűdstvom mogeo začeti i uspešno nadalůvati, se je poslužio moderne škeri — tiska.

G. Klekl je bio prvi, šteri je organizirao naš domaći tisk med lűstvom. Začeo je z „Kalendarom Srca Jezušovoga“ nadalůvao je z „Marijinim listom“ i z tjednikom „Novinami“ i najnovije je izdao mladinski list „Ogracek“. Vsem listom je bio z kratkimi presledki sam urednik do dnešnjega dněva. Oxoli svojij listov je zbrao vso našo inteligenco, dűhovniško i svetno, ki je spoznala važnost tiska za potrebe i interese našega lűstva; s svojimi listi je združio ves naš pošteni i veren narod v edno velko krščansko i slovensko družino. I to je edna največja zasluga g. Klekla i največši uspeh njegovoga dela, ki je fundament celomi njegovomi delovanju, ki je g. Klekla i naš narod zvezao v edno misao — Klekl i prekmursko lűstvo.

Neminlive zaklade je vsado v dűšo našega naroda s svojim tiskom, nad sto jezer dinarov svojij penez je žrtvůvao, da omogoči našemi lűstvi čtenje v sladkoj maternoj reči. I z njim je doprinesla jezero i jezero žrtvic organizirana četa njegovij širitelov i širitelic, šteri vršijo širjenje našega domačega tiska za krščanski „Bog plati“, i so šče ponosni na svoj lon.

On je prvi, ki je mislo tudi na domačo tiskarno, štero je že l. 1933. otvorio, pa njeni obrat je iz raznih vzrokov morao opůstiti.

Zanimivo je, da njegovi listi nosijo na svojij glavaj skoro iste letnice, kak ostali slov. nabožni prosvetni i politični listi.

Naš tisk je ne samo splošne vrednosti, nego je poleg toga velkoga zgodovinskoga pomena. — Njegov obstoj je za naš narod bodočnost, — njegova preteklost pa je zgodovina našega naroda. (— nn.)

mož, šteri je z djanjom ľubo svoje volilce i šteromi so brez izjeme vřivali navzoči, ka bo vsikdar z očinskim srcem zagovarjao tudi male težave maloga človeka.

V Dobrovnici so nasprotniki pripravili „vroča tla“. Vloge so bile razdeljene i ugledna gospa je mogla skrbeti za „medklice“. Većino poslušalcov so dali pač Madjari, ljudje iz tabora, šteri prej nesmejo pozabiti preteklosti. V toj občini je pokazao svojo moč prvič Klekl — borec.

„Ne prihajam zato“, je začno svoj guč gospod, „da bi vas pridobo za svojo stranko. Vi znate što sem, jaz tudi ne pozabim, da mam v vašoj občini načelne nasprotnike, šteri me ne morejo podpirati, ar sem zvesto slůžo svojemi narodi. Prijatelje smo ne, ali neprijatelje tudi ne bomo, ar ne vřujem, ka bi plemenito misleči Madjar zamero, ka Slovenec tudi ľubi svoj narod. Teda zakaj sem prišeo, — me pitate? Volitve se pripravljajo. Od stranke, štero zastopam jaz, razširjajo različne laži. Neprijateo računa s tem, ar Madjar ne pozna jezika, bo vřvao vsako grdo laž, štera se nameče na mojo stranko; na tisto stranko, štera je bila vsikdar tudi vaša, ar ste kak dobri krščeni trdo i odločno stali v tabori ľudske stranke.“ (Zdaj je na kratki razložo govornik program svoje stranke i dokazao, ka je ta stranka

ne“. Skuze mi močijo oči tudi dnes, kda mislim na to, kaj se je zdaj zgodilo. Prerině se stari Madjar v ospredje se odkrije i pravi:

„Gospod, jas sem pisao tisto pisao. Hvala vam za dobroto!“

Potom je prišeo na vrsto lepi, močen dečko:

„I jaz sem tisti dečko, šteri je pobegno. Komaj je odišlo pismo, so že dobili domaći odgovor od vojne oblasti, naj pridem brez skrbi. Obslůžim svoj rok kak drugi, pa bo dobro vse. Prišeo sem i hvala Bogi, pa tudi Vam gospod, odpůšćena je moja nepremišlenost“.

Nadale smo se meli, kak velka družina. Središće, oča te družine, je bio gospod Klekl, šteri je meo prijazno reč za vsakšega, ki se je pritožavao. I takših je bilo dosta, jako dosta...

Že smo se odpravljali, stali smo pred avtom, kda je pitao gospod: „Poznate moju stranko?“

„Poznamo“.

„Dovolite mi edno prošnje?“

„Iz srca radi“.

„Glejte prijatelje, vi ste Madjari, vi ne morete voliti Klekla, velkoga neprijatela siromaškoga vogrskoga ljudstva . . . Ne volite teda mene. Jaz mam prijatela, mladoga katoličanskoga dűhovnika, njemi bi dobro prišlo, če bi tiste glase dobo, šteri so v našem srezu meni že itak ne potrebni.

Hvaležen bi bio vam za dobroto i tudi jež, če bi ga podprli.

„Bomo!“

Ne bilo niti ednoga krščaka na glavi, kda je zaropotao avto i nas popelao v drugo vogrsko ves, v Radmožance.

Pred šolov nas je čakao narod.

Prvič sem nastopo jaz. Meo sem medklice: „Tvoj guč nas ne zanima! Klekla smo prišli poslušati!“

Velko većino poslušalcov so tvorile ženske, — tisti spol, šteri prek srca misli, naj bo potem Slovenske, ali druge narodnosti. Dečko je držao posvet, ar je bila okoli nas temna noć. I nastopo je gospod. Začno je s pripovestjov od človeka, šteromi je spadnola britva iz roke i njemi odrezala palec. Poslušalci so se smejali, kak srečna deca. Mislim, ka se ne motim, če pravim: *okoli edenajstih* ponoči so prosila Madjarska gospoda: „Ne idite od nas, pripovidavajte dale, iz srca radi vas poslušamo!“

Takše je bilo tudi slovo; pa tisti den so meli shod v vesi socialisti, šteri so si zagvůšno privoščili katoličanskoga dűhovnika i „fanatičnoga slovenskoga nacionalista . . .“

Drugi den se je nadalůvala pot slave i zmage. Govor gospoda je meo v vsakoj vesi svoj ton, ali nindri ne prazno obećanje, ali sejmarsko blatenje nasprotnika; nindri ne bilo nit

Ne čudno, če so naš g. šestdesetletnik postali središče vsega narodnoga gibanja. K njim se je obračalo naše ljudstvo za nasvet, pa tudi madjarske oblasti so jih štele pridobiti, da ostanemo pri Madjarskoj. To so bili najvažnejši i najnevarnejši časi naše zgodovine.

Vsa Slovenska krajina je bila puna divjih madjarskih narodnih straž, štere so tak samo na svojo roko, ne da bi prle koga sodile, nešterne tak za „vzгляд“ obesile. Tudi našega gospoda so aretirale i med grdim sramotenjom lendavskih zagriženov postavile pred preki sod. Samoj Božoj previdnosti se mamo zahvaliti, da so jih te nej obesili. Trpljenje je bilo tak strašno, da so zbetežali i se morali zdraviti v radgonskoj bolnici, odked so vodili vse gibanje za našo osloboditev.

Madjarske oblasti so sprevidele, da z vešenjom ljudi i prekim sodom ne bodo mogli nikoga pridobiti, ar so narodi po Vilsonovoj spomenici meli pravico, konči na papiri, da se sami odločijo, kama ščejo pripadati. Zato so prihajale iz Budapešta sladke i lepe obljube. Prišele je tudi odposlanec madjarske vlade, da se z narodnimi voditelji našega ljudstva pogodi za slovensko avtonomijo. Bio je sestanek v Črensovci. Sklep je bio, na predlog g. Klekla: zavlačivati, dokeč se deželna vlada i mirovna konferenca ne izjavita. V načrti te pogodbe stoji do reči: „Slovensko ljudstvo se vu vsem podvrže odločbi mirovne konference. To je ali pridemo v Jugoslavijo ali na Vogrskom ostanemo, ali pa po votumi kama večina žele. Če nas Jugoslavija ne sprijme, ne moremo ta iti“.

To so bili strašno mučni dnevi. Če kratko odklonimo madjarske ponudbe, nas vsaki čas lahko napadnjo do zobi oborožene madjarske narodne straže, če se z Madjari pogodimo, bodo meli na mirovnoj konferenci v rokaj močno karto. Najmučnejše pa je bilo to, da se je deželna vlada niti najmenje ne izjavila za našo Slovensko krajino. Vse je zahtevala, vsakoga Slovenca na Štajerskom, vsako na Koroškom i Primorskom, samo od nas je mučala. Tudi, kda se je nekaj tjeđnov sledkar vršo drugi sestanek v Beltinci, smo z žalostjov konštitali, da se je deželna vlada izda nej izjavila. Nej je preostalo drugo, kak da pošlemo dva odposlanca v Ljubljano. Duhovniki neso mogli, ar so bili pod kontrolov, šla sta Kūhar Miška i Jerič Ivan. I ka sta dognala v Ljubljani? Da so niti predsednik dr. Brejc, niti ostali člani vlade, zvūn Lovro Pogačnika nej znali, da ešče na to stran Mūre tudi Slovenci so. Deželna vlada jiva je poslala k divizijskoj komandi, štera je bila tam poleg kavarne na Zvezdi i tam sta z zelenim kalabajsom označila na špeciĵalki kak daleč ešče prebivajo Slovenci. Niti tam službojoči oficir je nej šteo vervati, da so tak daleč na sever Slovenci, zato sta morala pred njim gučati tak po našem. I on je nato pravno: „Pa bogami to je srpsko!“

Deželna vlada, odnosno v Ljubni se nahajajoče kotrige deželne vlade so mele sejo, na šteroj so slovensko izjavili da zahtevajo tudi „Ogrske Slovence“. S tem je položaj postao očivesen, po toj izjavi smo z gotovostjov delali za združitev, trpeli grozo i bili izpostavljeni vsaki čas smrtnoj nevarščini. I največji deo toga trpljenja i vodstvo toga boja je pripadao ravno našemi gospodi jubilanti.

Če Bog da, vse te dogodke popišemo i podprmo z dokazi, da se ne pozabi, kelko so naš gospod trpeli za svoje narodno osvedočenje i kelko so delali, da pridemo do svojih narodnih pravic, da mamo slovenske šole, da v svojem materinom jeziki lahko govorimo pri uradaj itd.

Naš gospod šestdesetletnik so ves te boj vodili z velike lūbezni do pravice i do našega ljudstva, zato pa je njihovo delo rodilo sad i bilo kronano s tem, da smo prišli do slobodine, do svoje lastne države.

Klekl nove smrtno nevarnosti.

Med gučom se g. Klekl z največšov zahvalnostjov spominajo ljublene Matere Marije i sv. Jožefa, šteriva sta jih rešila teliko smrtnih nevarnosti. Ne gučimo tu od nevarnosti, v šterih so bili neprestano leta 1919 i 1920, gda so se borili za našo slobodino i so sovražniki našega naroda hujskali gotove fakine, da jih bujejo. V Soboti na Miklošovom senji 1. 1919 so javno kričali ti fakini, hodimo i bujmo Kleklina.

Naprejprinesemo samo tiste, štere je hūdobija na jalen način splela.

1. L. 1918. nov. 4. so se ognoli roparkoj vnožini, štera je ropala, pijančūvala v Črensovcih i že tudi zažgala notarošijo — a to so ljudje hitro pogasili — ravno polnoči. Eden od roparov jih je pozvao, naj stojijo, gda so se paščili od svojega doma i namrso puško na njih. K sreči je nateľiko bio pijan, da ne mogeo strliti i oni se zasūknejo hitro za vogle nekkih hiš, kam je posvet bakle ne segao več.

2. Istoga leta novembra 9 jih je aretirala bela garda i jih je postavila pred preki sod, šteri je meo nalog, da jih na smrt obsodi zavolo roparije, kakda bi jo oni povzročili zavolo lūbezni do svojega naroda s šterov so skrbeli v slobodino svojemi ljudstvi. O polnoči jih je sodo vojaški sod za štatarium v Lendavi v Kroni.

3. Leta 1929 so jih komunisti dvakrat iskali na smrt, prvič zavolo toga, ka so ne šteli širiti boljševiskih Novin, ar so njim njihove tej vkradnoli i v nje pisali kak da bi njihove bile, ka bi se narod bole zapelao. Drugoč pa v Tkaočovoj republiki, gda so rdeče čete divjale v našem kraji i smrti so se rešili z begom prek Mūre.

4. N. na Vogrskom je bio najeti, da vrže bombo na njihovo stanovanje v Črensovcih, a ne mogeo priti v tistom časi, kda so bili doma.

5. Z Vogrskoga je bio najeti aoto, ki jih je šteo nazlūk pelati v Dobrovnik na spoved nekomi jugoslovenskomi financi, poistini pa prek na Madjarsko, da jih tam sovražniki skončajo.

6. Bili so na gostūvanji pri svatbi gosp. Kerec Franca, zdajšnjega vodje borze dela v Prosečkoj vesi. Ar so šteli mešūvati, so se pred polnočjov spravali domo, k sv. Sebeštjani, kde bi prespali. Dogovorjeno je bilo, da do se pelali domo po cesti okoli nad Mačkovce. A oni neso sprejeli ponudbe, nego so v družbi Kerec Štefana, dugoletnoga prosečkoga župana rajši šli peški prek bregov domo i se meje ognoli. Kre meje na velkoj cesti, ki vodi do Monoštra, je najpre čakao vogrski aoto, šteri bi jih z silov z kol potegno i odpelao v gotovo smrt na Madjarsko.

7. Gda se je pred petimi leti obhajala 10 letnica oslobodjenja Slov. krajine, so dobili i edno pismeno opominanje i z rečjov njim je bilo povedano, da se pripravla atentat na njih. Sledkar je prišo sam tisti človek k njim pa njim je ovado, da so njega najeli, naj vrže bombo na njih, a on se prestrašo toga strašnoga greha i je rajši odskočo prek meje.

8. Lejko omenimo z temi v ednoj vrsti tudi nevarnost, ki pa ne bila premišlena, samo po priliki bi lejko vzela njihovo življenje, gda je Puniša Račić strela v beogradskom parlamentu pokojnoga Račić Pavla. Oni so najpre vsikdar sedeli za hrbtom Račić Pavla i gda je bila ta strelba, so ne bili v dvorani, nego par minut poznej prišli.

Zaistini pod posebnim božim varstvom so bili.

Razgovor z 60 letnikom g. Kleklom.

„Kak se čūtite zdaj ob 60 letnici?“

„Protij mojoj voli je, ka se piše od nje i ka se obhaja. Jaz sem z duhovnimi vajami opravo svojo 60 letnico, pri šterih sem olepšao preminočnost i bodočnost.“

„Ka mislite od vaše preminočnosti?“

„Da me je Bog vodo, naj dovršim delo, štero mi je zavūpao.“

„Kak dugo pa ščete ešče delati? Nešterni pravijo, ka bi že mogli delo

odložiti, ka bi oni vzeli v roke zastavo i vodili narod?“

„Delo mi je dao Bog, samo on mi je tudi vzeme. Od Kristuša sem se navčo „vsikdar“ delati po zgledi Večnoga oče, ki „vsikdar“ dela. Zastave pa jaz ne nosim, nego srce mam. Ki z zastavov v roki šče delati, išče sebe, ne pa narod.“

„Ka je vplivalo na vas, da ste bili tak narodno zavedni?“

„V prvij vrsti domača hiša, potem zveza, potem z g. dekanom Gomilšekom že v bogoslovij, predvsem pa lūbezen do naroda, ki jo Bog da v obilnoj meri vsakomi, ki je nesebičen. Vplivalo je na mene tudi to, da sem se v šolaj, najpre v ljudskih, včio ešče slovenski pri pokojnom g. Ficki i Števaneci na Cankovi.“

„Kak ste mogli dosegnoti teliko uspehov?“

„Iskao sem samo drūge, nikdar pa sebe i molo dosta v dosego mojih namenov. To je eden vzrok; drūgi je pa v tom, ka sem se tesno okleno svojega voditelja i vseh njegovih pomočnikov. Mi nesmo nikdar delali nikaj, v koj on ne bi privolo i čeravno smo meli nove šole z novimi znanostmi, smo z največšim poštūvanjom gledali na dr. Ivanoczyja, ki so s svojim življenjom, s toga izkušnjami več znali, kak je vse naše včenje izneslo. Pa nesmo bili tak slepi, ka ne bi od njih predstavljali, ka ne bi si doma spravili tisto znanost z zrelov pametjov, štero smo si mi v šoli mogli zabijati v naše šče nezrele tupe.“

Ka vas je nagnolo k političnomi delovanju?

Krivica, štero je morao naš narod prenašati na verskom, prosvetnom, gospodarskom, socialom i pred vsem na narodnostnom poli, naš narod, koga mi je boža zapoved velela lūbiti.

Z čem ste šteli v prvij vrsti pomagati svojemi ljudstvi?

Z njim samim.

Kak to razmite?

Začeo sam njemi izdavati liste po njegovom maternom jeziki. V njih je vido sebe trepečega, zavržnoga, a vsikdar pobožnoga, ki so ga branili, včili, vodili nači listi nesebično.

Je bilo naše ljudstvo narodno zavedno?

Bilo je v pretežnoj većini narodno zavedno, samo ka bole prikrito. Mi smo delali na to, da ta pride v odločnoj obliki v javnost.

S kem ste to dosegnoli?

Z vzgojov, da narodi cuker pa tobak itd. ne prinese dobrote, nego samo pravica po narodnoj slobodini. I narod je to zarazno, zato je i odbio vse ponudbe zemelskih dobrot i je šo samo za slobodov.

Kda ste javno nastopili z zahtevov po slobodini?

Leta 1918. meseca oktobra, kda je vogrška vlada potom svojega odposlanca v Soboti iskala izjave za Madjarsko i pri većini našega ljudstva ne najšla. Mi smo te šli na slovenski tabor v Ljutomer, gde je g. Cigan Jožef, zdajšnji cestni nadzornik prešeo od mene sestavleno resolucijo, po šteroj smo se brezpogojno združili s svojimi brati v Jugoslaviji.

Je v tistoj izjavi kaj bilo proti denešnjemi državnimi redi?

Mi smo te že bili celi Jugoslovani, na koj so vnogi komaj zdaj v najnovijšem vremeni prišli.

Je vas što oproso ali opomeno, da bi zavzeli stopaje za združitev z Jugoslavijov?

Te stopaj je včinjeni brez najmenšega zvūnešnjega pritiska ali opomina, nas je silila samo lūbezen do lastnoga naroda, šteroga smo šteli viditi srečnoga i zato iskali zveze z g. Dr. Slavičom, prevz. g. Dr. Jegličom itd., da svoj namen kem hitrej i kembole sigurno dosegnemo.

Ka je napravila madjarska cerkvena oblast, gda je zvedila za vaše delovanje?

Kak veleizdajniki mi je vzela po cerkvenom i civilnom zakoni zasluženo penzijo.

I naša oblast? Cerkvena te ešče ne bila na nas razširjena, civilna pa včasi tudi ne mogla rešiti pitanje penzije. Pomali se je pa zato rešilo. Bio sem brez vseh sredstev i poleg še betežasti. Pa to so bili najbolje idealni časi mojega življenja, ar sem z

djanji lejko pokazao očivesno popolno nesebičnost.

So vam Madjari ponūjali kakše narodne pravice?

Samo po boji i to veliko županstvo v Zalaegerszegi, ki sem jih pa kak malenkostne brez vseh pogajanj odbio. Več je ponūjala Berinkejova vlada, ki me je v Budapešt pozvala na razpravlanje i pogajanje, a ne sem šo, pač pa poslao svoje zastopnike pa zahtevao popolno aotonomijo Slovenske krajine, kakšo je dobila Podkarpatska Rusija, za slučaj, če ne pridemo v Jugoslavijo. Moji zastopniki so bili Horvat Štefan, Glavačov iz Trnja, Horvat Ivan iz Črensovec, poznejši župan, Horvat Ivan iz Žižkov, oča zdajšnjega župana, štere je vodo pokojni nadporočnik Šeruga Vincenc iz Rankovec. Na nasprotnoj strani je bio dr. Nemethy Viljem, odvetnik iz D. Lendave.

Je bila madjarska vlada pripravljena dati zahtevano aotonomijo?

Pridoča vlada grofa Karolyija je bila pripravljena jo dati, samo da je to preperečo boljševisem.

Vam je vlada ne dala ponudbe, da odkupi Novine?

Pokojni Šeruga Vincenc, voditeo naše delegacije mi je prineseo ponudbo vlade, da mi ta plača petstojezero koron za Novine, če je dam v službo vlado, a jaz sem pa poleg toga lejko še naprej njihov urednik.

Ka ste na to ponudbo odgovorili?

Da mi dušna vest toga ne dovoli, ar prava lūbezen do naroda se za nikšo ceno ne more odkupiti.

Kakše borbe ste meli v svojem življenji?

Šestdesetletnik se nasmeje i pravi: Brez borb ne sam živo, celo življenje mi je bilo samo nepretrgana borba.

Štere borbe so bile najhūjše?

Najhūjše, najbolje pekoče za srce so bile borbe za narod, proti sinom istoga naroda, ki je i mene rodio, kda so ga šteli nehati v robstvi. Većke bolećine ne poznam, kak sprejemati vdarce od bratov te, gda se roke vijejo okoli trepečega oče, da bi njemi pomagale. Najbole nevarne borbe so pa bile one proti komunistom, ki so bili šovinistični divjaki brez srca, i brez piknjice pravičnosti.

Što so vam bili pomagači pri vaših listaj?

Pod modrim vodstvom pokojnoga dr. Ivanoczyja vsi, ki so meli izobrazbo i narodno zavest pa lūbezen do naroda. Predvsem sta to bila pokojniva gospoda Baša i Saković, Kūhar Števan, bogoslovec, Kūhar Števan, plebanoš beltinski, Kūhar Alojz, plebanoš nedeliški, Kūhar Rudolf, bogoslovec, Dravec Alojz, delovodja v Monoštri, Kolar Peter, beltinski plebanoš, Baša Jožef, bogoslovec, ki je pisao pod imenom Miroslav i već naših iz kmetskoga stana, ki vsi so že pokojni. Od še živoćih pa nepotrebno davati izjave, ve jih tak vse poznate.

Sem vas, gospod šestdesetletnik že otrūdo, zato mi odgovorite ešče samo na edno pitanje: Ka mislite za bodočnost? Mate vūpanje, da se vaše delo bo nadalūvalo i prišlo do popolnoga uspeha?

Za bodočnost odgovorim z rečmi našega naroda: Bodočnost je v božih rokaj. Ka se pa tiče dela v bodočnosti i popolnoga uspeha toga, bom šo po tistoj poti naprej kak sem dozda hodo, delao bom z božov pomoćjov nesebično tak dugo kak dugo bo Bog želo; gda mi pa on vzeme z rok delo, bo prišo drugi rod, ki de me nasledūvao na mojoj poti. Te rod je naša mladina, ki se naslanja ne na sebe, nego na Boga i ki je nesebična, požrtvūvalno i štere je, hvala dobromi Bogi, veliki broj. Kričači, ki v tom vidijo svojo veličino, če starejše od sebe sramotijo, so drevo brez korna, štero samo šumače tečas, dokeč je veter ne podere.“

Za krasne razgovore sem se gospodi šestdesetletniki najprisirčnej zahvalo i šo od njih z ščista novimi občūtki i z povećšanim poštūvanjom do svojih v teli starih, a v duši vsikdar mladih voditelov, ki nam jih je Bog dao v zadnjih petdesetij letih.

Prosimo ešče edno:

Ka je najbolje pereče pitanje našega ljudstva? — Rešitev socialnoga pitanja, to je: delavstva, prezaduženih posestnikov i siromakov brez hrane i stanovanja; drugo: prava odgoja naše mladine; tretje: razširitev našega krščanskega tiska, naših listov; štrto: poglobitev verskoga življenja po kat.

akciji s pravim notrašnjim življenjem, šteroga središče je Presv. Olt. Svestvo. Zvunešnja pobožnost, brez notrašnjega duha, štere je naš narod do naj-novešoga časa ne poznao, je za njega rana slana, ki vmarja vnoge njegove jakosti i odpira vrata na stečaj odtujitvi do cerkve. — nn.

To številko „Novin“ poklanjajo prijatelji i znanci vlč. gosp. Klekla za njegovo 60 letnico ob priliki naše 15 letnice osvoboditve in zjedinjenja.

Za krog prijateljev:

Ivan Jerič,
dekan

Dr. Fran Klar
namestnik urednika

Senca nad Ženevov.

Stara reč je že, ka je evropska politika dostakrat breznačelna i — nepoštena. Pa vseedno se je zgodovina redkokda včakala takše breznačelnosti kak ravno letošnje leto: zapadne evropske kapitalistične države i vekši del ostale Evrope z uradnov Francijov na čeli so se v Ženevi obinole z bolševiškov Rusijov. Čüdo prečüdno! Tista Rusija, ki je poklala na stozereze svojih „buržajov“, se je zdaj pobratila z najbolje buržujskimi državami! Zapadna Evropa pa si je pri toj priliki napravila sčē tisto malo poštenja, ki ga je dozda mela, i pokazala, ka je njena kultura ne vekša od kulture bolševikov: püstila, sčē več, pozvala je v Družstvo narodov ono državo, ki si je postavila za cil, podreti i zbrisati vse, ka je krščanskoga. Znova se je pokazalo, ka politiko vodijo vse druge sile, kak si mi včasi mislimo, ka so načela v glavnom tista sila, v imeni štere se že od začetka bije cloveči rod med sebov.

Kakši namen ma Družstvo narodov? Dvojni: skrbeti za mir, skrbeti za sodelüvanje mad narodi. Ne odreka mo njemi zaslug, vseedno pa je njegova vloga nekam čüdna, brez moči i sredstev, ka bi lahko šla za svojim cilom. To so dobro sprevidile nešterne države i druga za drugov izstopile: Braziliija, Japan, Nemčija. S tem sta sčē ugled i moč društva bole spadnola. Zato so se pa zdaj oči vodilnih ženevskih politikov začnole obračati proti Rusiji. Prej v glavnom zavolo dvoje stvari: obrprim, ka si s tem Družstvo narodov pridobi na moči (Rusija ma kakših 180 milijonov düš), obrdugim pa, ka se s tem Rusija odvrne od nevarne zveze z Nemčijov, nevarne ravno najbolje za tiste države, štere majo v Ženevi vodilno vlogo.

Pitanje je, čē teva dva navidez-niva razloga (drügi itak ne drži, ar ma Rusija z Japanom preveč posla, i na zvezo z Nemčijov proti zapadnoj Evropi nemre misliti; zvün toga pa njoj je Nemčija že po naravi sovražnica) opravičavleta vse proti razloge, šteri s takšov zmečavov kaplejo na to nevredno küpčijo. Rusijo vlada dnes

brezbožna stranka bolševikov, ki sčē doma zatreti vsakšo perino krščanstva, indri pa z velkov agitacijov pripraviti nižje sloje, najbolje delavce i kmete, do revolucije i ž njenov pomočjov dobiti vlado v roke. To agitacijo je razplela po celom sveti, v vsakšoj državi ma svoje agente. Vužgati svetovno revolucijo, to je zaednok prva naloga komunizma, najbolje ruskoga. Zato se bolševikom ne mili metati milijone i milijone ljudskih, predvsem kmečkih penz za podpiranje revolucij po drugih državah, za podpiranje komunističnih strank, za dobavo municije, za zdržavanje komunističnih listov. Kdašče se pojavi komunistična revolucija, tam ma Rusija prste zmes.

Skratka, komunizem, ki dnes vlada v Rusiji, sčē s sveta zbrisati vsakšo sled za krščanstvom. I predstavnike toga komunizma je Družstvo narodov z odpretim rokami potegnolo v svojo sredo, ponüdilo njim postojanko, odked lahko delajo po svojem programi. Ne se je s tem samo odpovedalo svojimi pravomi nameni, t. j. deli za mir, liki se je izjavilo tüdi proti krščanski kulturi i vobče proti krščanstvi, šteromi se more Evropa zahvaliti čē je to, ka je.

Pa kak je to mogoče, ka se je kaj takšega moglo zgoditi s krščanskimi narodi? Tri mesta so na sveti, na štere se dnesden obračajo oči celoga sveta: Rim, Moskva, Ženeva. Okoli teh treh mest se süče v glavnom evropska i ž njov vred tüdi svetovna politika. Ne mislim tü na tiste zvunešnje, senzacijske dogodke. To so samo najvidnejša znamenja tistoga boja, ki se bije v globini dühovnoga boja. Rim je glavno mesto vse krščanske sile, štera se bije za Kristuša i njegovo kraljestvo, Moskva glavno mesto brezbožniške sile, ki divje napada vse, ka je krščanskoga. I Ženeva? Ka je Ženeva? Je krščanska? Nemre biti, ar zametavle vsakše vmešavanje Cerkev, edine nositeljice krščanstva i edine nositeljice mirnoga življenja narodov. Družstvo narodov je ne prvo svoje vrste na sveti. Že pred jezero sto leti ga je stvorilo krščan-

stvo za časa casara Karola Velkoga: sveto rimsko cesarstvo. Pa to je edino zato trajalo sto i sto let, ar je melo krščanstvo za fundament. Te so zaistino krščanski narodje po bratsko živeli med sebov. Velki Napoleon je pred sto leti v prvom časi svoje slave šteo to sveto cesarstvo obnoviti i združiti pod sebov vse evropske narode. Pa je sledkar v svojoj gizdavosti oslepno i obrno orožje proti njoj, na šteroj bi edino mogeo svojo zgradbo dokončati: proti Cerkvi. Zato ga je Bog zbrisao z nadalne zgodovine. I zakaj je Družstvo narodov ne melo dozda zaželenoga uspeha? Či Gospod ne zida hiše, zaman se trüdijo tisti, šteri jo gradijo, nam pravi Bog sam. Družstvo narodov je šlo že od začetka mimo krščanstva, po svojoj lastnoj i svobodnoj misli si je začrtalo delo. Ja, Ženeva je svobodomiselnost! Krščanski Rim — svobodomiselnost Ženeva — brezbožna Moskva! V Ženevi sedijo svobodomiselni zastopniki, krščanskih narodov! Zda nam je jasno, zakaj sta se Ženeva i Moskva vküper znajšli: od svobodomiselnosti do brezbožništva je mali stopaj!

Pa hvala Bogi, so na sveti sčē tüdi takši državniki, šterim je krščanstvo več kak bolševiško prijateljstvo.

Ne bojimo se!

Naše članke, v šterih smo pisali od življenja sezonskih delavcov na Zelenom polji, je narod čteo i odobraval.

Te članke je lejko prečtela i znamo, ka je tüdi prečtela oblast.

Tak je prav. Namenjeni so bili na obe strani, ar so meli naši članki namen zbüditi obe stranki, narod i oblast, ar samo skupno delo obeh činitelov lejko reši edno od najtežjih pitanj naše Slov. krajine — socialno pitanje.

„Novine“ so že ne ednok napisale, ka je narodno pitanje v Slov. krajini rešeno 1919 leta. Tü nemamo kaj spreminjati. 1919 leta smo postali kotrige velke jugoslovanske družine i v toj družini ostanemo v slabom i v dobrom. Tüdi „Novine“ — so ne ednok napisale, ka socialno pitanje, to je pitanje vsakdanešnjega krüha, je ešče ne rešeno, — mora se pa rešiti, čē neščemo, ka bi vsikdar pripravleni neprijateo prek lačnoga žalodca segao do zavednoga slovenskoga, jugoslovenskoga srca i pameti.

Moramo povedati, ka tiste sile, štere so potom prostovolnoga odküpa agrarne zemle štele pozlati v gospodarsko robstvo našega maloga cloveka i ga kakti gospodarskoga roba obračati tüdi politično po svojih načrtih — so ne mrtve. Oča te jalne politične misli je na vernom mestu v popolnoj pripravljenosti. Ima moč oblast i tüdi lüdi, da segne v mirno rast jugoslo-

Ne so prišli rusovski brezbožniki notri gladko brez ovir. Najšli so se lüdje, šteri so znali spraviti v sramoto visike glave, ki so si najbolje želeli Rusije med sebov. Stano je De Valera, irski prezident, stano je Motta, švicarski delegat, stano je portugalski odposlanec, ki so obtožili državnike breznačelnosti i pripomogli, ka se je Rusija mogla ponižati pred svojim vstopom. Tüdi več držav se je izjavilo proti Rusiji. Zanimivo je, ka je bilo tiste državnike, ki so glasovali za Rusijo, tak sram, ka so ne vüпали na glas povedati svoj „ja“. Težka odgovornost leži na teh najbolje pa na francoskoj zvunešnoj politiki, ki je do vstopa Rusiji največ pripomogla.

Tak vidimo, ka se nasprotne sile družijo za skupen boj proti krščanstvi. Kda si je lansko leto Rusija pri Zjedinjenih državah sprosil nekaj koncesij, je bila prisiljena v zameno dati popuno versko slobodo ameriškim državljanom bivajočim v Rusiji. Družtvi narodov kaj takšega niti na miseo ne prišlo!

„Družstvo narodov naj zna“, tak je povedao v svojem govori irski prezident De Valera, „ka či krščanski narodje zgübijo zavüpanje v njega kak nositela mira, te lahko napove konkurz.“

venske sejatve v Slov. krajini. To je edna reč, kaj morajo razmiti vsi, ki so po srci, ali po dužnosti pozvani, da vidijo trpljenje našega siromaka.

In druga reč, štero bi tüdi mogli razmiti vsi, je ta, ka vsi zagovorniki slovenske i jugoslovanske misli pred našim narodom so dužni braniti, zagovarjati siromake. Viditi trpljenje i zanemarjenost sezonskoga delavca je ne čest, je ne predprava pravimo sotrudnikov „Novin“ — nego je to sveta dužnost cele jugoslovanske skupnosti, v prvoj vrsti pa vsakoga šolanoga gospoda, šteri je v Slov. krajini nastavljen.

Narod sam se ne bode pritožavao.

Preprosti clovek ma navadno slabe sküšnje; on vidi inó čüti, kakši slabič je i na kelko strani ga vežejo višje sile, proti šterim ne vüpa na svetlo. Ali itak pokaže svojo nezadovolnost s tem, da je brezbrüžen, da ne kaže potrebnoga zanimanja i potrebne požrtvovalnosti do javnih, do skupnih zadev.

I takša brezbrüžnost do javnih, skupnih poslov je največši kamen na poti zdravoga razvoja. Borba proti brezbrüžnosti, naroda je sveta dužnost vseh pametnih lüdi, posebno pa vseh istinskih nacionalistov.

Za takše cile so se borili članki „Novin“, šteri so pisali od delavca na Zelenom polji, zato čisto mirno povemo neprijatelom „Novin“: — nikoga se ne bojimo, što bi nam rad škodo zato, ar smo povedali istino od življenja na Zelenom polji!

„Ka ne vejte, ka smo ob dvanaajstih šli s krčme v Mimbrali pa ka hodimo zdaj že najmenje štiri vöre?“

„Gladnomi cloveki je den štiri-deset osem vör dugi. Ob dvanajstih smo šli, zdaj je pa nikaj več pa nikaj menje kak četrt na dve. Vidite tam tiste tri sestre?“ je pravo dale pa pokazao tri zvezde v Orijonovom krogi. „Kda se v tom časi postavijo na vrij tempulske pečine, je edna vöra, ne minoto več, pa nej menje. Pou vöre za tem spadnejo Marijine skuze za breg San Cristóbal. Gle-dajte, prosim, kak že kaplejo!“

Kda je to povedao, mi je s prtom pokazao na Rimsko cesto, ki se je zaistino začala skrivati za omenjeni breg.

„Zakaj pa zovete te zvezde Marijine skuze?“ sam ga pitao, ar sam šteo znati ka to pomeni.

„To je ravno tak kak se zove krüh krüh, i vino vino!“ je on sladko povedao. „Te küp zvezd je iz skuz, štere je preljal Najsvetejša Mati, kda je po sveti hodla. Angeli so je pobirali, Bog je pa postavio na nebo. Zavolo toga jih je teko pa so tak lepe!“ (Dale.)

L. Coloma:

Popuna vdanost.

(Iz španščine.)

I.

To ka tü povemo, smo si nej sami zmislili. To je edna od tistih starih asketičnih zgodb, ki zvirajo iz srca slavnoga pesnika, šteromi je ime ljudstvo, te kda ga navdihavle versko čütenje. To je jako točna mera, ki pokaže opazovalci stopnjo trdnosti i čistote vere, od štere se zna ljudstvo tak lepo izraziti i jo tak živo občütiti. Pri vsakšem narodi se dnesden išče pa zbira ljudsko blago i ljudska pesem, ka te lejko s pomočjov toga lüdje spoznajo narodov značaj. To provučavanje pa je pokazalo, kda se je začnole gojiti v Španiji, ka je bio naš narod velki verski pesnik, šteromi je njegova močna vera navdihavala jako lepe i globoke stvari, ki so veri v veliko diko i so nikaj nej proti pravomi navuki.

Zgodbo nam je povedao eden od kmečkih pesnikov, ki nemajo visikih pesniških naslovov, niti nemajo kakši visiko leteče pesniške oblike. Zvao se

je stric Pellejo (izg. Peljeko) i je bio po pozvanji nikaj menje kak švercar. Švercao je po celoj pokrajini od Gibraltara pa do Rondskoga bregovja.

II.

Pred vngimi leti smo hodili po tistom kraji slikovite Andaluzije, ki je samo te Andaluzija, čü popotnik, šteroga z mamečljivov brzinov vleče lokomotiva, ne vidi drugoga kak najprvle pečine, te olivne nasade, dale gorice, ešče dale soline, nazadnje pa morje, ki se krotko polübla s pečinami, na šterih čepi kak beli golob varaš Kadiz. Te del Andaluzije, ki ide od Rondskih bregov pa do Gibraltarskih pečin, ma raztrgano skalovje, pokrito z zelenim mastikovim drevjom, bogato zemlo za obdelavanje, senčnato hrastje, okinčano z brščanom, neskončane pašnjeke, kde se pasejo na napou divji bikovje, čarne gradove, ki se rüšijo, kak minljivo cloveče delo, postavlene na nedostopne pečine, šterih kak nespremenljivo bože delo, nišče i nikaj nemre obvladati. Poleg toga ma ešče gorovnate kraje, kde se menjavle lepota obdelane narave z divjov veli-

častnostjov pečin, logov i potokov. Njüvo lepoto si lejko samo tisti predstavla, šteri je to vse večkrat gledao kak mi, s počasnim stopajom, šteroga je lejko samo naša vola silila celo stavila.

Na ednom od teh izletov, na štere nas je naganjala naša mladostna lübezen do narave, smo meli strica Pelleja za sodnika. Edno novembersko noč smo hodili proti gorskoj veri Algari. Jes sam se sükao kak sam mogeo med gübe murzijskoga plašča, ki je v navadi med andaluškimi kmeti. Stric Pellejo pa je nej meo druge obrambe proti mrazi kak nikši zakrpani kaput. Stric je meo že sedemdeset let.

„Kelko je vöra, stric Pellejo?“ sam ga na nagli pitao; nej sam je mogeo poglednoti, čiravno sam jo meo

Stric Pellejo je dugo gledao v zvezde, te je pa za trdno povedao:

„Četrt na dve.“

„Meni se tak vidi, ka se je vaša vöra stavila!“ sam se malo ponorčaro.

„Vej Gospod, šteri jo navija, ne spi!“ je jako resno povedao stric Pellejo.

Kmetovalci pozor! Küpüjte za delo gumijasto obüteo, ar ne žüli ne nog ne žepa.

Mata

Dolnja Lendava.

NEDELA.

Glejte, odidelec je prišlo ime Gospodovo i njegova svetlost napunjava vesolni svet.

V. Rosite, nebesa, od zgora, i oblaki dežujte Pravičnoga.

O. Odpri se zemlja i rodi Zveličara. Molimo: Zbudi, prosimo, Gospod, svojo moč i pridri, da bomo z preteči nevarnosti naših grehov po tvojem varstvu rešeni i po tvojem odrešenju zveličani. Ki živiš i kraluješ z Bogom Očom v edinosti Sv. Duha Bog na vse veke.

O. Amen.

Prva nedela v Adventi.

Evangelium Sv. Lūkača XXI.

Vu onom vremeni: Pravo je Jezus Vučenikom svojim: Bodo znamenja vu sunci, i meseci, i zvezdaj i na zemli mantranje narodov od morskoga šumljenja i valov: gda lūdje sehnoli bodo od straha i čakanja onih, štera pridejo na ves svet. Ar jakosti Nebeske bodo se gibale: I teda bodo vidili Sina človečega pridočega vu oblaki z velikov zmōžnostjov i dikov. Gda se pa eta začnejo goditi, preglednite i prizdignite glave vaše: ar se približava odklupenje vaše. I pravo je njim spodobnost: gledajte figovo drevo i vse dreve: gda spūščava že z sebe sad, znate, ka je bliži leto. Tak i vi, gda te vidili eta se goditi, znajte, ka je bliži kralstvo Bože. Zaistino velim vam, ka ne prejde narod, dokeč eta vsa ne bodo včinjena. Neba i zemlja prejde, reči pa moje ne prejdejo.

F. Bajlec:

Klekl predstavnik Slovincov naše krajine.

Zadnja i največja žela kak tudi vse prizadevanje ednoga naroda je i mora biti lastna država. Narod, šteri je nigdar nej meo svoje lastne države, je brezdomovinec, siromak, vsigdar odvisen od drugoga, vsigdar drugomi podložen, z ednov rečjov hlapec, pa naj njegov gospodar ešče tak dobro ž njim ravna. Hlapec je nigdar ne enakovreden gospodari; ravnotak je narod, šteri nema lastne države, nego je podložen drugomi narodi, šteri ma svojo državo, vsigdar podložen drugomi narodi, tak kak hlapec svojimi gospodari. Reč hlapec vsigdar pomeni nekaj bridkoga, pa naj gospodar ešče tak lepo ravna ž njim, trikrat i stokrat je pa bridka reč hlapec, če gospodar slabo ravna ž njim.

Najlepši i najsvetlejši časi v zgodovini naš Slovincov, kak tudi ostali naši bratov, Slovanov na jugu, Hrvatov, Srbov pa tudi Bolgarov, so tisti časi, gda smo meli svojo samostojnost, svoje domače vojvode i svoje krale domače krvi. V tisti lepi, svetli časaji smo bili na svoji zemlji svoji gospodje, nikomi smo nej bili podložni, nikomi smo nej bili hlapci.

Mi Slovenci v našoj krajini smo samo v najdavnější časaji svoje zgodovine meli skupno z brati slovanske krvi svoje domače vojvode i svojo samostojnost. Tej svetli i lepi časaji naše slōbode so pa nej trpeli dugo. Zavolo naše medsebojne svajlivosti i nebogavnosti, smo nej zadosta vkup držali i smo nej bili telko močni, da bi se mogli obraniti divji narodov, šteri so se polakomnili naše zemle i našega bogastva. Zavolo naše razdvojenosti so nam divjaki vzeli našo zemlo, našo samostojnost, naše vojvode i sami zagospodavali nad nami.

Gratali smo iz samostojnoga naroda, iz samostojni gospodarov podložniki drugoga naroda. Postanoli smo hlapci. Pa naj so tej novi naši gospodarje z nami že dobro ali slabo ravnali, vsigdar so bili oni naši gospodarje, mi pa samo njihovi slugi, nigdar so nas ne meli za sebi ednakovredne, oni so pač bili naši gospodje, mi pa njihovi hlapci. Hlapcova služba je pa bridka i tužna, njegovo življenje kmično i žalostno pa naj ma ešče tak svetloga i dobrega gospodarja.

Jezero let smo prenašali vso zmečavo hlapčevskega življenja i da smo v tej jezeri letaj nej popunoma prejšli, se mamozahvaliti lūdem naše krvi, lūdem, šteri so meli srce i dušo za nas, šteri so nas znali okoli sebe zbrati i nam povedati tolažilne reči.

G. Klekl, šteroga šestdesetletnico obhajamo letos, je odsev naše davne premoinčnosti, tistoga svetloga časa, gda smo bili ešče svobodni. Zgodovinar, šteri bo pisao zgodovino naše krajine, mimo Kleklove dobe ne bo mogeo iti. Človek dostakrat komaj se nevoli spozna vzrok, zakaj je prišeo v nevalo i nevala ga dostakrat strezni, i včini previdnoga, da napak ne dela več.

Tak se mi vidi, kak da bi to naše ponizno hlačevo življenje pod tuhinskim gospodarom tudi nas nekoliko streznilo i napravilo previdnejše i razumnejše. Tak se mi vidi, kak če bi mi spoznali, da je naša nesložnost kriva tomi, da smo zgubili svojo samostojnost i postanoli iz gospodov hlapci. Zato smo se čiduže bole radi zbirali okoli ništerni naši pošteni domači lūdi, pri šteri smo spoznali, da nas istinsko, odkrito i nesebično ljubijo. Tej so bili v našoj tužnoj dobi nesamostojnosti naši samo v dušaji i srcaji zvoleni voditelje, naši pravi vojvodi.

Nišče nemre tajiti, da je med drugimi našimi odličnimi domačini, med drugimi našimi voditeli bio gosp. Klekl eden izmed tistih, okoli šteroga se je zbiralo vse, ka je čutilo slovenski.

Pred bojnov se je naša mlada inteligenca, naše duhovništvo, vsi, šteri so čutili z domačim slovenskim lūdstvom, zbiralo okoli Klekla. Biti pred bojnov v Kleklovoj družbi, je pomenilo vsešerom telko, kak odkrito se priznavati za Slovence. Pa tudi med bojnov i po bojni do dnešnji časov je g. Klekl bio vsigdar tisti, šteri je združavao okoli sebe vse tiste, šteri so se odkrito priznavali za Slovence i Jugoslovane.

Predaleč bi prišli, če bi šteli vse to v podrobnostih dokazivati, je pa takše dokazivanje tudi nej potrebno, ar to prav vsi priznavamo. Samo to ne vem, če mi to okolnost pri gosp. Klekl tudi znamo zadosta i primerno ceniti. Vnogokrat bi njemi mi morali brez najmenše reči kakšo malenkost spregledati, če bi meli stalno pred očmi Klekla v tom, ka je velkoga včino i nej v tom, gde se je v malenkostih pregrešo.

Velko drevo ma na svojem stebli vnogo razpoklin. Te razpokline so povzročili čas i slabo vreme. Če pa što gleda samo te razpokline i brazgotine, pa pri tom ne vidi dreva, ne bo tudi od brazgotin znao nikaj pametnoga povedati.

G. Klekl je prav dnešnji čas tista oseba v našoj krajini, šteri je bole kak štošteč drugi predstavlav v svojoj osebi i tudi zbirao okoli sebe vse istinske Slovence i resnične Jugoslovane naše krajine. On je tisti, šteri nas je iz tužne dobe našega hlačevo življenja pripelao v lastno narodno državo.

Mogoče je, da smo dnes nej ravno z vsem popunoma zadovolni. Prvi velki stopaj je pa včinjeni, prišli smo v lastno narodno državo i na naš leži, kak si zdaj doma življenje vredimo. Zgodovina nas je gotovo navčila, da bomo močni samo tak, če bomo vkupdržali pa tudi samo tak, če bomo znali svoje voditelje poštvati i bogati vu vsem pa gledati na celoto i nekelko naprej, ne pa samo na malenkosti i zdašnjost.

Nedelska šola.

Za krščansko stanovsko državo.

17.

Penezi, štere bi zavūpali stani, bi bili posojeni celomi stani i bi bili gvūšni, lejko bi prišli do njih v slūčaji potrebe. Penezi pa, štere bi zavūpao stan državi, bi bili tudi na dobrom mestu, ar bi ona za nje odgovarjala. Tista država, štere ne bi vodili kak dnes, po jalnoj sreči ali nesreči zbrani zastopniki, poslanci, nego — zastopniki stanov. Po moči, tū mislimo: po številčnoj moči i po *gospodarskoj moči* bi pošilali stanovi svoje najbolše glave v parlament i tej zastopniki bi vredili državo na te način, kak to zahtevajo interesi stanov. *Vseh stanov.* Da bi meli, kak dnes, vladara, to je razumlivo. Da bi meli soldačijo, uradnike, je tudi jasno vsakomi pametnomi človeki, ar brez reda, brez veditelov nega vrejene človeče družbe, brez tak vrejene družbe pa ne more misliti nišče na dosego svojih pravic.

Zberimo najvažnejše misli „Nedelske šole!“

Krščanska stanovska država šče dati priliko vsakomi poštenomi človeki, ka skrbi za zveličanje duše. Zato ne pūsti, ka bi edni meli vse, večina pa malo, ali nikaj. *Takša država ne pozna dobička, ne intereša, v takšoj dr-*

žavi je penez hlapec, šteri slūži državi, stani i poedincom, pa je ne gospodar, kak dnes. V krščanskoj stanovskoj državi vlada pravica, tam majo vsi delo, tam je človek človeki brat i ne vuk, šteri čaka na plen. V takšoj državi je delo prijetno, neobhodno potrebno opravilo i ne prokletstvo; v takšoj državi vladata pamet i srce, ne pa nasilje i krivica. *Za takšo državo delaj i mol.* Bog ti jo da, če jo sam tudi želeš, ar takša žela je ne proti božoj postavi, tudi ne proti tistim človečim postavam, štere ne grešijo proti najvišjemi zakoni, šteri se etak glasi: „Lūbi svojega bližnjega, kak samoga sebe.“ (Konec.)

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Naš namen v dobi žalivanja za pokojnim kralom. Prosimo vse dobre duše, naj do 9. aprila leta 1935 vsaki den zmolijo edno Zdravo Marijo za dušo pokojnoga krala, edno pa za našo milo domovino Jugoslavijo.

To številko „Novin“ dobijo brezplačno za spomin vsi novi naročniki „Novin“ za 1. 1935; ki jo pa ščejo kupiti, jo dobijo za 2 Din. na upravi v Črensovcih.

Dar gospoda Klekla dijakom. Vsi bogoslovci, akademiki i dijaki iz Slovenske krajine, ki študirajo v Ljubljani, v Maribori, v Ptujih i Šibeniki, so dobili v spomin krasno knjižico „Skrivnost sv. Cerkve“ z napisom: „V spomin ob 60 letnici vlč. g. Klekl Jožefa“. To je edna od tistih lepih „Knjižic“, štere pišejo i izdajajo gg. Salezijanci na Rakovniki. Naročo i razposlao vsem jih je g. Radoha, plačao pa g. Klekl. — Pri toj priliki omenimo, da so gg. Salezijanci izdali više 20 različnih knjižic po 1 din. vsaka. Vse so tak lepe i poučne, ka bi jih vsaki dijak morao prečteti. Pri toj priliki pa smo zbrali „Skrivnost sv. Cerkve“. Pokaže nam, kak neizmerno veliko duhovno bogastvo je za nas naša, od Kristuša-Boga nastavljena katoličanska cerkev. — Da bi vsakšemi do sta hasnilo, či bi čteo te različne „Knjižice“, spoznate iz vsebine, od štere govori edna takša knjižica z naslovom: *Duhovniki.* Piše od toga: — Odkod je duhovski stan? — Duhovniki i verno lūdstvo. — Če duhovnik spadne — zakaj duhovnik spadne itd. V drugom tali odgovarja na ugovore, šteri se med lūdstvom čūjejo, kak n. pr.: Duhovniki drugače predgajo kak živejo. — Duhovniška služba je kak druga. — Duhovniki so protinarodni. — Duhovniki naj se ne vmešavajo v politiko. — Duhovniki se redijo od državnoga denara. — Še edno vūro ne dela, pa dobi plačo za ves den. — Čemi zbirca? — Duhovnik zasluži na tešče telko, kelko delavec ves den. — Duhovnik ti nikaj ne napravil zabavad. — Vsi so takši. — Ka ne morem razumeti, odkod telko sovraštva proti duhovnikom“. — Či bi rad meo odgovor na vse to, kupi si knjižico. Košta samo 1 Din.

Turnišče. V nedelo 25. nov. so se poslovili od nas naš provizor, g. Greif Ivan, ki so imenūvani za prošta v Ptuj. Gda so slovo jemali v cerkvi od nas, šterim so deset let bili duhovni oča kak kaplan i farni oskrbnik, smo na njih opazili tak veliko žalost, da se je cela cerkev razjokala. Teško so nas zapūstili. Mi se njim iz celoga srca zahvalimo, za vse trūde, štere so meli pri nas, posebno za trūde pri vzgoji mladine. Jezušovo Srce naj jih vodi na novom mestu, ka njemi na diko vse svoje duše rešijo. Radi smo jih selili i nas veselil, da so si pri nas jako lepo vrednost spravili s svojim skrbnim i šparavnim življenjem, s šterim so vsem nam dali tudi zgled, da ne trošimo po nepotrebno. V Jezušovom Srcu naj smo vsi, mi i oni združeni, staro naj bo vse pozableno i povekšana i očiščena lūbezen naj nas vse združi v božem Srcu. Isti den popoldne se je Marijina družba poslovila od g. prošta, kak svojega ustanovitelja i voditelja. Pozdravila jih je Kolenčova Micika. — Farniki.

Turnišče. Dnes, 2. dec. je vpe-lavanje novoga prošta, g. Greif Ivana, bivšega našega farnoga oskrbnika v Ptujih. Obred vpelavanja vršijo sami

prezv. g. knezoškof, naš apoštolski administrator, Dr. Tomažič Ivan Jožef. Pozvani so tudi vsi cerkveni dostojanstveniki z škofije i drugi gospodje, skupno okoli 80 gostov. Svojiva bivšiva kaplana, g. Lejko Štefana i g. Godina Ignaca je g. prošt tudi povabo, ka bi njemi dvorila pri prvooj slovesnoj sv. meši.

Lendava. Dnes tjezen smo obhajali svoje vsakoletno prošenje, Katalenje. Velko predgo so držali urednik naših Novin. Vreme je bilo jako lepo, zato je pa privrelo tudi dosta naroda vkup.

Turnišče. Po odhodi farnoga oskrbnika g. Greif Ivana na ptujsko faro, je cerkvena oblast za farnoga oskrbnika imenūvala g. Rantaša Antona, polanskoga ekspozita. Ar Polana ne ešče samostojna fara, spada k Turnišči i g. Rantaša so tōrjanski najstarejši kaplan. Do novoga leta se brčas dopuni tōrjanska fara i te preneha njihovo oskrbnitstvo.

Šestdesetletnica našega urednika v Lendavi. Gospod dekan Jerič je priredio z drugimi gospodi sporazumno za 60 letnico domačo spominisko slavnost na čast našemi uredniku dnes tjezen. Slovesno sv. mešo je darūvao za šestdesetletnoga jubilanta, pri šteroj so dvorili gg. Bakan Štefan i Halas Daniel domačiva kaplana i Berden Jožef hotiški. Po božoj službi je g. dekan dao na čast jublanti slovesen obed, šteroga so se poleg imenūvanih vdeležili sledeči gospodje in gospe: Dr. Kartin, srezi načelnik, Dr. Stupica Marijan, odvetnik i njegova gospa, Dr. Klar Franc, ban. zdravnik i njegova gospa, Zadravec Matjaš, črensovski pleb., Godina Ignac tōrjanski kaplan pa Szép Janoš, vp. šolski upravitel, kantor. Na konci obeda je stano gor g. Jerič dekan i pozdravo jublanta. V svojem govori se je zahvalo slavenci v svojem, v svoje dekanije i vsega našega lūdstva imeni, da:

je naravno njegovo življenjsko pot v svetišče,

da je jezerim pa jezerim ravnao življenjsko pot,

da je s svojimi listi na veliko visino podigno duhovno življenje našega lūdstva,

da je jezerim našega siromaškoga lūdstva spravo krūh z agrarnov reformov,

da je podpirao naše dijaštvo z otvoritvijov gimnazije, z ustanovitvijov Martinišča i drugimi sredstvi,

da je bio na pomoč vsem svojim bratom duhovnikom, je krepo z zgledi i po potrebi tudi z opomini,

da je poskrbo hišo za siromaško deco Slov. krajine i pripravla še edno za odrašene siromake.

Slavlenec je s skuzami v očeh i z genjenim srcem stano z mesta svojega, ovitoga z vemcom, na srdini šteroga je stalo število 60 i se je z globočine srca zahvalo g. dekani za njegov pozdrav. Povdaro je v svojoj zahvali, da Bogi ide v prvooj vrsti srčna zahvala, da ga je podpirao, v drugooj pa našemi lūdstvi, štero ga je bogalo, predvsem pa mladini, izobražencom, ki so z navdūšenjom, z ednim srcem i z ednov dušov ga nasledūvali, med šterim je vodilno mesto zavzeo ravno govornik g. Jerič.

Nato je pozdravo sreski načelnik, g. Dr. Kartin slavlenca v imeni oblasti povdarjao v svojem govori, da si je z svojim delovanjem od vsakšega spomenika stalnejši spomin spravo s tem: da je

Slov. krajino priborio za Jugoslavijo, njegovo ime se nikdar ne bo ločilo od nje,

da je pomagao narodi z združnitvom,

da je siromaškim delavcom poskrbo prehrano v Soboti,

da je s svojimi Novinami spleo trdno vez med našimi izseljenci v tūjini, štere je tolažijo i je privežūjejo na domovino, da njej ostanejo verni.

Slavlenec se je zastopniki oblasti s toplimi rečmi zahvalo za lepi pozdrav.

Povdaro je, da ga je oblast vsikdar podpirala v njegovom delovanju, brez te podpore ne bi mogo svojih namenov v tak punoj meri dosegli, posebno njeni je ravno oblast v Lendavi šla na roko. Gda se njej zahvali za to dobroto, oprosi g. sreskoga načelnika, naj njemu ešče dale nudi svojo roko ne za sebe, nego na pomoč našim dobromi, a siromaškimi narodi. Po slavnostnem obedu so se z jubilantom dali vdeleženci v večih skupinaj fotografirati.

Turnišče. Nov. 26. so g. dekan Jerič Ivan sklenoli cerkvene i farne račune z g. proštom Greif Ivanom, šteri bodo vezali oskrbnika i novoga plevanoša.

Udruženje borcev Jugoslavije ali kak se na kratko nazivajo „Borci“ ali „bojovníki“ so melo sledeča zborovanja: v soboto, dne 24. novembra ob 1/2 9 vuri večer v gostilni Flisar v M. Soboti članski sestanek sobočke krajevne organizacije, v nedelo dne 25. novembra pa sledeče ustanove občne zборе: ob 9 vuri predpoldne v gostilni Banfi v Soboti za občino Murska Sobota-okolica, ob 11 vuri po velikoj meši v gostilni Žokš na Tišini za občino Tišina, ob 2 vuri popoldne v gostilni Flisar v Rankovcih za občino Kūpšinci. Što žele pristopiti v ta naša bojovníška društva, naj se prijavi za Soboto pri tov. Bajlec Franci, odvetniškem koncipijenti, za M. Soboto-okolico pri tov. Čelec Ferdi župani, za Tišino pri tov. Gabor Pepiji v Tropovcih, za Kūpšince pri tov. Šonar Viktori v Rankovcih. Borci, v zbor!

Prva agrarna operacija v sobočkom srezu. Na Petajncih prek Mūre leži okoli 150 oralov zemle, štera je v nerazdeljenoj solasti 31 posestnikov. Večina od njih je želela, da se ta zemla med lastnike pravično razdeli. Za takše delitve je veljaven pri nas zakon, z dne 3. 6. 1883 drž. zak. št. 94 i zakon z dne 16. 5. 1909 štaj. drž. zak. št. 44. Po tom zakoni izvrši tak delitve po svojih uradnikih i geometrih poseben urad: Komisar za agrarne operacije v Ljubljani i jo izvede v zemljiškoj knigi. Vse stroške zvūn prav malih od geometra nosi banska uprava. Je to najuspešnejši i najcenejši način, kak se skupna zemljiška razdelijo. Zdaj je komisar za agrarne operacije odločo, da se bo na te način razdelila skupna zemla na Petajncih. Je to prvi takši slučaj v sobočkom srezu, vpelao pa ga je notar Koder v Soboti. — V lendavskom srezu se je več skupnih posestev razdelilo po trūdaj g. Klekl Jožefa, takratnoga narodnoga poslanca.

Za izgon Jezuitov je podpisao zakonski predlog g. Hajdinjak Anton, narodni poslanec. Ne pa podpisao predloga, da se Cerkev loči od države. Ka se tiče prvoga podpisa je g. poslanec povdarjal pri podpisu, da de samo tak glasao za zakon, če se jezuitom dajo fare. Pred dvema mesecoma je pa g. poslanec pisao v Beograd i tam proso, naj se njegov podpis briše na predlogi. Odgovora pa dozdej ne dobo, ali je izvršena zbrisba, ali pa ne.

Gančani. V celom leti smo meli spremembe i to v vučitel službi. Poleti je bio k nam premeščen g. Oman. Po njegovom prihodu je bio večletni naš vučiteo g. Kosi premeščen v Beltince. Za kratek čas sta bili imenivani k nam celo dve gd. vučitelici: Urbančič i Kralj. Mislili smo, da bo zdaj konec tem spremembam, ar so se deca malo že navadila novih vučiteljskih oseb, gda čujemo, ka nas zapūšča gd. Urbančič. Želimo njej vse dobro na novom mestu. — Naša gaisilska četa se je pred kratkim pomladila, prevredila i tudi vtrdila. Menka njej samo še naraščaj ali tak zvani prosvetni odsek. Čuje se pa, da se te za kratek čas tudi nastavi, ar se kotrige že zbirajo. Guči se, ka bi se naši igralci tudi pridružili tom odseki, ka pa ešče ne stalno.

Kalendarje so doštampani, zdaj se začnejo vezati. Samo ta je pošlemo, odkod smo dobili poravnano celoletno naročnino.

Na sirotišnico „Deteta Marijke“ v Turnišči sta nabrale dve brzivi i rečlivi deklici Bakanova Barica

pa Raščanova Barica sledeče dare v tūrjanskoj fari v kilogramaj: pšenice 100, zmesi 300, kukarice 100, žita 200, krumplov 500, prosa 250, graha 5. — V Filovcaj i v Bogojini sta dobile 600 kil jabok i sto kil pšenice.

— Župan občine Turnišče g. Litrop Štefan so poklonili 20 Din. — Vsem darovnikom i nabiratelicama se sestre z odborom z celoga srca zahvaljujejo.

Sobota. Desetletnico obstoja Martinišča smo obhajali 18. nov. Mil. gosp. kanonik Szlepec so blagoslovili na velkom oltari podobo sv. Martina i meli veliko sv. mešo, veliko predgo so pa držali g. Vogrin Štefan, salezijanec z Veržeja, naš domačin. Zavod je obiskao večer tudi gimnazijski ravniteo dr. Strmšek, komi so gojenci navdušeno popevali.

Delo je iskalo na borzi dela v Soboti od 11. do 20. novembra 16 moškov i 3 ženske.

Ide se za peneze... Penezi so gospodar sveta, pravijo. I posebno dnes vidimo, da je to istina. Kem menje je penez, tem bole toži svet. Toda kak priti do penez? Zavarte sebe i zavarte svoje domače! Tak si že zasigurate nekaj penez. Pri „Karitas“ se vam nudi dobra prilika. Tū se lahko zavartete brez kakših težavnih pogojev. Zdravi morate biti, pri pristopu plačati 10 Din i potem mesečno plačate premijo, ki si jo sami določite. To je vse, „Karitas“ vam bo potem po preteki določenoga števila let brez odbitka izplačala zavarvano šumo. V slučajih vaše smrti pa jo izplača tistomi, ki ga sami določite na ponūdbi. Zavarte se kem prle! Kem prle je što zavarvan, tem prle je rešen skrb i tem bole so ugodni pogoji zavarovanja. Od vsega vas povči vodstvo „Karitas“ v Maribori (Orožnova ulica 8), vredništvo „Novin“ v Črensovcih i domači zastopnik.

Novine so narasle za komadov: 1 v Odrancih, 1 v Strehovcih, 2 v Pametji.

Pametna prošnja. Sreski odbor Narodne Odbrane v Soboti nam piše naj objavimo njegovo prošnjo, da bi se gučalo samo v narodnom jeziki. Odbor pripomni, da ta prošnja ne naperjena proti našim dobromi kmetskomu narodi, ki je pošten i zaveda svojega materinskoga jezika. Poziv se tiče tistih, štere je rodila slovenska mati, materinščino obvladajo, pa se je vendar sramujejo. — Mi toj prošnji damo prav v koliko se tiče tistih, ki izzivalno gučijo drugi jezik, kak maternoga. Nikak pa ne moremo odobravati šovinizma, šteri ešče te vidi greh proti državi, gda što po potrebi guči v drugom, kak v državnom jeziki. Mirni nastopi lūbenzen do vsakoga, pravica brez izjeme vsakomi, pa ne de trbelo takših opominov. Naš narod je junaške borbe prineso za obstoj svojega maternoga jezika i zato ga veseli, če što, bodisi ali oseba, ali bodisi društvo to upošteva; — tem bole ga pa boli, če što pozabi na naše borbe, se razkorači i zapovedava: „V državnom jeziki govori, proti državen si“, če samo reč zineš nači celo po potrebi, kak v državnom jeziki.

Obisk naših v Franciji. Preč. g. Val. Zupančič, duhovnik nam pišejo, da so že 20 naših delavcov obiskali v Franciji. Pišejo nam, da bi vsaki delavec mogo meti Novine, v šterih bi se naznalo njihov obisk, potem bi se te lejko napravo. Dober tanač sprejmite na hasek svoje duše, delavci naši v Franciji.

Na podporo Novin je poslala Horvat Eteka iz Zagreba 50 Din. — Bog lepo plačaj!

Vmro je po dugom betegovanju g. dr. Škerlak Vladimir, odvetnik v Soboti, naš domačin, dober narodnjak. Naj v miri počiva.

Martinišcarje za 60 letnico g. Kleklina. Slavlenca so Martinišcarje 21. noverubra, gda so zavod obiskali, toplo pozdravili i njim pozdrav popevali. Genljivo je bilo gledati stodeset mladencov nedužno veselje.

Novi svetek v Lendavi. Nov. 27. se je obslūžavao novi svetek, ali klečanje v Lendavi, to je molba Najsvetejšega Olt. Svestva. Ar so g. dekan Jerič bili zaposleni z predajov fare v Turnišči, so slovensko i vogrsko predgo opravili vrednik naših Novin. Spovedavanje je trpelo do popoldne popoldnevi.

Znova nesreča na meji. V Motvarjavci je prišlo do strelbe med graničari i švercari. En graničar je ranjeni, se vrači v sobočkom špitali,

en švercar je pa s strelom vmorjen. Vmorjenoga so 27. novembra zdravnik gorrezali.

V Soboti se vrši v časi od 10. do 15. dec. 1934 v prostorih Kmečke posojilnice zadrūžni tečaj za člane načelstva, nadzorstva i tajnike zadrug v Slov. krajini, Medžimurja i okrajih Ljutomer i Ormož. V petek, 14. dec. se bo predavalo od zdajšnjega položaja na peneznom trgi pa od nabavnih i prodajnih zadrug za štere vlada v Slov. krajini veliko zanimanje. Zadruga, predvsem nove, naj pošlejo svoje voditele na tečaj, na šterom se bodo pretresala vsa važna pitanja, ki so v zvezi z novimi zakoni i uredbami, predvsem z uredbov od zaščite kmeta.

Zadrūžništvo v Slov. krajini se jako lepo razvija, nazlūk teškim razmeram, v šterih živemo. Posojilnice, članice Zadrūžne Zveze v Ljubljani, štejejo 7330 članov, Agrarna zadruga v Črensovcih nad 4000 članov, zadruga Delavski Dom v Murski Soboti 1054 članov. Posojilnice so največ pripomogle k znižanju obrestne mere ino pocenitvi kredita. Podpirale i pospeševale so vse občekoristne i gospodarske naprave pa si iz svojih čistih dobičkov ustvarilo rezervne fonde v zneski Din 1,107.786-76. Oklepajmo se še v bodoče zadrūžništva, štero je organiziralo skoro vse gospodare v Slov. krajini. Ar samo potom zadrūžništva bo napredūvao kmetški i obrtni stan v Slov. krajini. Zdajšnje teškoče nas ne smejo odvračati od zadrug, te bodo tudi prenehale, kak so prenehale druge nevole, lahko bomo delali ino napredūvali, če bomo meli organizacije, štere so prestale teške preizkušnje. Ostanimo verni svojim zadrugam, štere so že vnogo dobroda včinole za siromaško lūdstvo!

Razgled po katoličanskom sveti.

Rim: Izdanje jezuitskih del. Drūžba Jezuitov šče izdati dela vseh svojih pisatelov. Izdati šče dvoje: dela starih pisatelov, štera so jako redka zdaj i dela svojih članov. Na prvom mestu bi izšla „Razlaga psalmov“ od sv. Belarmina. Izdanja pripravljajo profesorje Germanicuma.

Angleška: Spreobrnjenje znamenitih lūdi na katoličansko vero. Angleški arheolog dr. F. Elgee, prokurator muzeja v Middelburghi je sprejeti v katoličansko Cerkev. Gospa Harvey Picott, hči angleškoga viceadmirala je prestopila v katoličansko Cerkev v Kiloleneyi.

Pri 5 jezero mešah je ministira. Francoski časopis „La Croix“ nedavno pripovida v lepe primere amerikanskoga katoličanca Eduarda Kramera, ki je dvoro pri 5000 mešaj. Zdaj ma 65 let i je prepotūvao okoli 500 jezer kilometrov, vsepovsedi je srečao duhovnika i njim služo pri meši. To se je največkrat zgodilo na ladaj. Tak je E. Kramer služo dneveno pri 8 do 9 mešaj.

Apoštolska vzdržljivost v misijonih. Amerikanski misijonar Moorman je 9 let delūvao med Indijanci, ki so ga zvali za „beloga orla“. L. 1929. je bio premeščen v pokrajino Misuri, gde je okoli 6000 črnocv. Tam je najšeo samo 20 katoličancov. Njegovi nasprotniki so ga na vse načine šteli odstraniti, tožili so ga na vse strani, a so njemu ne mogli nikaj protizakonitoga dokazati. Svoje delo je začno tak, ka je ustanovo za siromake kuhnjo i šolo. Njegovo delo lepo napredūje v vsakom pogledi. Evharistični Odrešenik je zmogao.

Spoved ednoga človeka, šteri je ne bio 51 let že pri spovedi i ženitev na smrtnoj posteli. Hrvatska Straža piše etak: Piše nam eden župnik: V našoj fari je živo že duže časa z ednov dovicov v grešnom razmerji eden Čeh, rimskokatoličanske

vere, dovec 63 let star. Bio je brezbožec. Živo je sploj brezi Boga i vere. To zimo je naednok težko zbeležao i je zaprosio za sv. spoved. Požvao so mene. Jaz sam prišeo z Presv. Reš. Telom, ali prineseo sam tudi knigo za zdavanje. Beteg je bio teški, noge otečene i plūča zvužgana. Najprle sam se razgovarjao z betežnikom. Pravo sem njemu, da ga lahko spovem samo pod pogojem, če se šče včasi oženiti. Privolo je. V razgovori sam dale zvedo, ka se je spovedao zadnjikrat l. 1883. ešče kak šolski dečak pred fermov. Moj Bog! 51 let brez spovedi! Ali je to ne milost boža, ka se mora on zdaj na smrtnoj posteli spreobrnoti! Spovedao sam ga, prečisto i dao slednje mazaenje. Spovedao sam tudi žensko i jiva taki zdao pred dvema svedokoma. Za osem dni je vmro. Dva dni pred smrtjov sam ga ešče ednok obiskao i ga pa odvezao. Smrt toga človeka, šteri se je telko let ne spovedao, pa se li z Bogom pomiro, je napravila velki vtis na vernike. Zanimivo je i to, ka je njegova prva žena, štera je vmrla pred 5 leti, bila tudi 22 let brez spovedi. Ja sam jo ravnotak spovedao i po 2 vōroma je vmrla.

Od naših v tūjini.

Pozdrav pošilajo. Marič Agnež, Rainsars, Francija, celoj Slov. krajini; Hožjan Ana, St. Co'omb, Francija, iz Trnja, celoj Slov. krajini, bratom, sestri i svoji trnjarskoj mladini. Piše, da se njej dobro godi, liste naše redno dobiva, k meši lejko ide, samo predge ne razmi. Preveč jo vleče nazaj domo, gde de pali lejko živela duhovno življenje. Višek naročnine je poklonila „Domi sv. Franciška“. Žilavec Rupert i Johan, Montesson, Francija iz Vadarec celoj Slov. krajini, dragim staršom, bratom, sestram, domačoj vesi Vadarcom, gračkoj i cankovskoj fari. Se zahvalita za redno pošilanje naših listov, šterim se njidva katoličansko srce neizmerno veseli. Naznanjata, ka se njima po srednjem dobro godi, a je že tudi v Franciji dosta brezposelnih. — Copot Ana iz Sr. Bistrice v Franciji celoj črensovskoj fari, najbole pa rojenomi mesti Sr. Bistrici i vredniki Novin, komi želej vsikdar bolše zdravje. S skuzami v oče misli na navuke, štere je v cerkvi poslušala, zdaj je pa ne more.

PREKOSNICE.

Na Barabašovo farmo se je pelao Mr. James Bunderla, Sourth Ward Cabareta, s svojim sinom Jimmyem, ž njim se je pelao tudi „Petri“ Joe. Gda sta prišla na farmo, so se ravno pasle krave blūzi poslopja, a z kravam se je paseo eden mladi bik. Petri Joe ide k pasečoj se živini i je zazava k sebi, ali krave ga ne bogajo, samo mladi bik, gda si je dobro pogledno nepoznanoga gosta, je skočo i ga pehno v glavo, da je včasi vkūp spadno i omedlo. Barabašovi so včasi prinesli 3 vedra vode i ga polevali, pa je nikaj ne pomagalo, naložili so ga zato na Bunderlov Packard i ga odpelali v St. Lukeš špitao. Doktorje so konstatali, ka na toj glavi nemrejo pomagati i da jo morajo vkrej vzeti i na mesto nje drugo gor djati. Na to je Mr. Bunderla preporočao, da bi Barabašovega bika glavo gori zglijali. Doktorom se je to ideja jako povidla i naednok zakričijo „abrāj!“... na to se je pa Petri Joe prebūdo. Dele nega. Konec. (Am. Slov. Glas.)

Pošta.

H. M. Tišina. Ne priporočamo. — Černi Jožef, Renkovci. Pošlite nam tisto pismo, štero vam je vaša poslala z Francije, da na njem poglednemo točen naslov. Novine smo njej poslali. — Horvat Agneška, Broussy, Francija. Duga je ešče 7 Din na Novinaj. — Maršič Ivan, Ferme de Luat Piscaly. Pismo z novim naslovom sprijali i tudi spravili. Naročnina za letos je plačana.

POZOR ORGANISTI! Harmonium v dobrem stanju malo rabljen, primeren za crkvene pevске zборе se proda. Cena Din 2500.— Ponudbe poslati v Župni urad, Dekanovec, Medjimurje. 2-1

Taki se preda ali odda **trgovina z mešanim blagom,** z popolno opremom. Več se poizve pri uredništvu lista v Lendavi.

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, Paris

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrši vse bančne posle najkolanatneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji i Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luxembourg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevu pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 24-2